משנה · ראשונים · ברטנורא · סדר מועד

ברטנורא על משנה ביצה

רבנו עובדיה מברטנורא [הרע"ב]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

ברטנורא על משנה ביצה

רבנו עובדיה מברטנורא [הרע"ב]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/ברטנורא-על-משנה-ביצה/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
משנה א 4
משנה ב 4
משנה ג 5
משנה ד 5
משנה ה 6
משנה ו 7
משנה ז 7
משנה ח 7
משנה ט 8
משנה י 8
פרק ב 8
משנה א 8
משנה ב 9
משנה ג 9
משנה ד 10
משנה ה 10
משנה ו 10
משנה ז 11
משנה ח 11
משנה ט 11
משנה י 12
פרק ג 12
משנה א 12
משנה ב 13
משנה ג 13
משנה ד 13
משנה ה 14
משנה ו 14
משנה ז 14
משנה ח 14
פרק ד 15
משנה א 15
משנה ב 15
משנה ג 16
משנה ד 16
משנה ה 17
משנה ו 17
משנה ז 18
פרק ה 18
משנה א 18
משנה ב 19
משנה ג 20
משנה ד 20
משנה ה 20
משנה ו 21
משנה ז 21

פרק א

משנה א

בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה בְּיוֹם טוֹב. [בְּיוֹם טוֹב] שֶׁלְּאַחַר שַׁבָּת עַסְקִינַן. וְטַעֲמַיְהוּ דְּבֵית הִלֵּל דְּאָמְרֵי לֹא תֵאָכֵל, מִשּׁוּם דְּכָל בֵּיצָה דְּמִתֵּילְדָא הָאִידְנָא, מֵאֶתְמוֹל גָּמְרָה לַהּ, וְנִמְצֵאת שַׁבָּת מְכִינָה לְיוֹם טוֹב, וְהַתּוֹרָה אָמְרָה (שמות טז) וְהָיָה בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי וְהֵכִינוּ, וּסְתָם שִׁשִּׁי חֹל הוּא, חֹל מֵכִין לְשַׁבָּת, וְחֹל מֵכִין לְיוֹם טוֹב, דְּיוֹם טוֹב נַמִּי אִקְּרֵי שַׁבָּת, וְאֵין יוֹם טוֹב מֵכִין לְשַׁבָּת וְלֹא שַׁבָּת מְכִינָה לְיוֹם טוֹב. וַהֲכָנָה כִּי הַהִוא דְּבֵיצָה אַף עַל גַּב דְּבִידֵי שָׁמַיִם הִיא, מִקְּרֶיָא הֲכָנָה. וּמִיהוּ שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב דַּחֲשִׁיבִי, בָּעֲיָא סְעוּדָתָן הַזְמָנָה בְּחֹל, וְאֵין אֶחָד מֵהֶן מֵכִין לַחֲבֵרוֹ אֲפִלּוּ בַּהֲכָנָה דְּבִידֵי שָׁמַיִם, אֲבָל סְעוּדַת חֹל לֹא חֲשִׁיבָא וְלֹא בָּעֲיָא הַזְמָנָה, הִלְכָךְ בְּאֶחָד בְּשַׁבָּת בְּעָלְמָא שֶׁאֵינוֹ יוֹם טוֹב לֵית לָן לְמֵיסַר בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה בּוֹ לְפִי שֶׁנִּגְמְרָה בְּשַׁבָּת, דְּסְעוּדַת חֹל לֹא אַצְרְכַהּ רַחֲמָנָא זְמוּן מְבָעוֹד יוֹם. וְאָסְרוּ בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה בְּכָל יוֹם טוֹב, וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ אַחַר שַׁבָּת, גְּזֵרָה מִשּׁוּם יוֹם טוֹב שֶׁאַחַר שַׁבָּת. וְכֵן אָסְרוּ בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה בְּכָל שַׁבָּת לְגָמְעָהּ חַיָּה, גְּזֵרָה מִשּׁוּם שַׁבָּת שֶׁאַחַר יוֹם טוֹב. וְשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב הַסְּמוּכִים זֶה לָזֶה, בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה בָּזֶה אֲסוּרָה בָּזֶה. וְכֵן שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה. אֲבָל שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל גָּלֻיּוֹת, דְּמִמַּה נַפְשָׁךְ אֶחָד מֵהֶם חֹל, בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה בָּזֶה מֻתֶּרֶת בָּזֶה:

שְׁאֹר בְּכַזַּיִת. לְעִנְיַן אֲכִילָה כֻּלֵּי עָלְמָא לֹא פְּלִיגֵי דְּזֶה וָזֶה בְּכַזַּיִת, מִדְּפָתַח הַכָּתוּב בִּשְׁאֹר וְסִיֵּם בְּחָמֵץ, שְׁאֹר לֹא יִמָּצֵא בְּבָתֵּיכֶם כִּי כָּל אוֹכֵל מַחֲמֶצֶת (שמות יב), לוֹמַר לְךָ זֶהוּ שְׁאֹר וְזֶהוּ חָמֵץ, כְּזֶה כֵּן זֶה. כִּי פְּלִיגֵי לְעִנְיַן בִּעוּר, בֵּית שַׁמַּאי סָבְרֵי מִדְּכָתַב רַחֲמָנָא לְתַרְוַיְהוּ, שְׁאֹר וְחָמֵץ, וְלִכְתּוּב חָמֵץ שֶׁאֵין חֲמוּצוֹ קָשֶׁה וַאֲפִלּוּ הָכִי חַיָּב לְבַעֵר וְקַל וָחֹמֶר לַשְּׁאֹר שֶׁחֲמוּצוֹ קָשֶׁה, אֶלָּא שְׁמַע מִנָּהּ שִׁעוּרוֹ שֶׁל זֶה לֹא כְּשִׁעוּרוֹ שֶׁל זֶה, וְלֹא יְלִפִינַן בִּעוּר מֵאֲכִילָה. וּבֵית הִלֵּל סָבְרֵי זֶה וָזֶה בְּכַזַּיִת, דְּיִלְפִינַן בִּעוּר מֵאֲכִילָה. וּמִשּׁוּם דְּהָנָךְ תְּלַת מִלֵּי מְקַלֵּי בֵּית שַׁמַּאי וּמַחְמְרֵי בֵּית הִלֵּל גַּבֵּי יוֹם טוֹב, תָּנָא לְהוּ הָכָא גַּבֵּי הֲדָדֵי:

בְּכַכּוֹתֶבֶת. תְּמָרָה:

משנה ב

הַשּׁוֹחֵט חַיָּה וָעוֹף. הַבָּא לִשְׁחֹט חַיָּה וָעוֹף וְנִמְלַךְ בְּבֵית דִּין כֵּיצַד יַעֲשֶׂה:

בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים. בֵּית דִּין מוֹרִין לוֹ שֶׁיִּשְׁחַט לְכַתְּחִלָּה וְיַחְפֹּר בֶּדֶק נָעוּץ שֶׁהֵכִינוֹ מִבְּעוֹד יוֹם, כְּלוֹמַר שֶׁיַּעֲקֹר אוֹתוֹ מִמְּקוֹם נְעִיצָתוֹ וְיַעֲלֶה עָפָר וְיִכַּסֶּה בּוֹ. וּמַיְרֵי כְּשֶׁהוּא נָעוּץ בְּעָפָר תְּחוֹחַ הָרָאוּי לְכִסּוּי, שֶׁאֵינוֹ מְחֻסָּר כְּתִישָׁה:

דֶּקֶר. יְתֵד שֶׁנּוֹעֲצִים בָּאָרֶץ. לְשׁוֹן וַיִּדְקֹר אֶת שְׁנֵיהֶם (במדבר כח):

שֶׁאֵפֶר כִּירָה מוּכָן הוּא. לָאו אַמִלְתַיְהוּ דְּבֵית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל קָאֵי, אֶלָּא מִלְּתָא בְּאַנְפֵּי נַפְשָׁהּ הִיא, וְהָכִי קָאָמַר וְאֵפֶר כִּירָה מוּכָן הוּא וְאֵינוֹ צָרִיךְ הַזְמָנָה, דְּדַעְתֵּיהּ עֲלוּיֵהּ. וְלֹא שָׁנוּ אֶלָּא שֶׁהֶסֵּק מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב, אֲבָל הֶסֵּק בְּיוֹם טוֹב אָסוּר, דְּלֵיכָּא לְמֵימַר דַּעְתֵּיהּ עֲלוּיֵהּ מֵאֶתְמוֹל. וְאִם רָאוּי לִצְלוֹת בּוֹ בֵּיצָה, שֶׁעֲדַיִן הוּא רֶמֶץ חַם, אַף עַל פִּי שֶׁהֶסֵּק בְּיוֹם טוֹב מֻתָּר לְכַסּוֹת בּוֹ, דְּאַיְדֵי דַּחֲזֵי לְהִפּוּכֵי בֵּיהּ לְצְלוֹת בּוֹ בֵּיצָה, שְׁקִיל לֵיהּ נַמִי וּמְכַסֶּה בּוֹ:

משנה ג

אֵין מוֹלִיכִין אֶת הַסֵּלֶם מִשּׁוֹבָךְ לְשׁוֹבָךְ. בְּסֵלֶם שֶׁל עֲלִיָּה כֵּלֵי עָלְמָא לֹא פְּלִיגֵי דְּאָסוּר, וּבְסֵלֶם שֶׁל שׁוֹבָךְ נַמִי כְּשֶׁהוּא מוֹלִיכוֹ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים מוֹדוּ בֵּית הִלֵּל דְּאָסוּר, שֶׁהָרוֹאֶה אוֹמֵר לְתַקֵּן גַּגּוֹ הוּא מוֹלִיכוֹ וְעוֹשֶׂה מְלָאכָה בְּיוֹם טוֹב. כִּי פְּלִיגֵי שֶׁמּוֹלִיכוֹ בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד וְאֵין בְּנֵי אָדָם רוֹאִים אוֹתוֹ. בֵּית שַׁמַּאי סָבְרֵי אֵין מוֹלִיכִין, שֶׁכָּל דָּבָר שֶׁאָסְרוּ חֲכָמִים מִפְּנֵי מַרְאִית הָעַיִן אֲפִלּוּ בְּחַדְרֵי חֲדָרִים אָסוּר. וּבֵית הִלֵּל מַתִּירִין, אַף עַל גַּב דִּבְעָלְמָא דִּינָא הָכִי הוּא, הָכָא שָׁרֵי מִשּׁוּם שִׂמְחַת יוֹם טוֹב:

מַחֲלוֹן לְחַלּוֹן. בְּאוֹתוֹ שׁוֹבָךְ עַצְמוֹ, שֶׁכְּבָר דֶּרֶךְ שׁוֹבָךְ לִהְיוֹת בּוֹ [מְחִצּוֹת הַרְבֵּה] קֶן לְכָל זוּג וְזוּג, וְחַלּוֹן לְכָל קֶן וָקֶן:

זֶה וָזֶה אֲנִי נוֹטֵל. פְּלוּגְתַּיְהוּ דְּבֵית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל דַּוְקָא בִּבְרֵכָה רִאשׁוֹנָה. שֶׁדֶּרֶךְ מְגַדְּלֵי יוֹנִים תָּמִיד לְהַנִּיחַ בְּרֵכָה רִאשׁוֹנָה, דְּהַיְנוּ שְׁתֵּי גּוֹזָלוֹת רִאשׁוֹנוֹת, שֶׁהָאֵמָהוֹת מְשַׂתַּעְשְׁעוֹת בָּהֶן וְלֹא יִבְרְחוּ. וּבֵית שַׁמַּאי סָבְרֵי דִּבְדִבּוּר בְּעָלְמָא לֹא סָגֵי, דִּלְמָא כִּי שָׁקֵיל לְהוּ לְמָחָר אָתֵי לְאַמְלוּכֵי וְחָיֵס עֲלַיְהוּ וְהָוֵי טִלְטוּל שֶׁלֹּא לְצֹרֶךְ, אֲבָל מִשֶּׁנִּעְנַע וּמִשְׁמֵשׁ בָּהֶן מִבְּעוֹד יוֹם לִשְׁחִיטָה וְלֹא חָס עֲלַיְהוּ תּוּ לֹא חָיְשִׁינַן דְּחָיֵס. וּבֵית הִלֵּל סָבְרֵי לֹא גָּזְרִינַן דִּלְמָא חָיֵס עֲלַיְהוּ, וַאֲפִלּוּ בִּבְרֵכָה רִאשׁוֹנָה:

משנה ד

זְמַן שְׁחוֹרִים וּמָצָא לְבָנִים. הָא מִלְּתָא דְּפִשִׁיטָא הוּא וְלֹא אִצְטְרִיךְ לְמַתְנִיתֵיהּ. אֶלָּא הָכִי קָאָמַר, זְמַן שְׁחוֹרִים וּלְבָנִים וּמָצָא שְׁחוֹרִים בִּמְקוֹם לְבָנִים וּלְבָנִים בִּמְקוֹם שְׁחוֹרִים. וְהָכִי פֵּרוּשָׁא דְּמַתְנִיתִין, זְמַן שְׁחוֹרִים בְּקֶן זֶה וּמָצָא בּוֹ לְבָנִים, זְמַן בַּשֵּׁנִי לְבָנִים וּמָצָא בּוֹ שְׁחוֹרִים, מַהוּ דְּתֵימָא הָנֵי אִינְהוּ וְאִתְהֲפִיךְ אִתְהֲפּוֹכֵי, קָא מַשְׁמַע לָן:

שְׁנַיִם וּמָצָא שְׁלֹשָׁה. וְאֵינוֹ מַכִּיר הַמּוּכָנִין, כֻּלָּן אֲסוּרִים:

שְׁלֹשָׁה וּמָצָא שְׁנַיִם מֻתָּרִים. הָאֶחָד הָלַךְ וְהַשְּׁנַיִם נִשְׁאֲרוּ. וְלֹא אָמְרִינַן כְּשֵׁם שֶׁהָאֶחָד הָלַךְ כֵּן הָלְכוּ כֻּלָּם וְהָנֵי אַחֲרִינֵי נִינְהוּ:

זְמַן בְּתוֹךְ הַקֵּן וּמָצָא לִפְנֵי הַקֵּן. וּבְתוֹךְ הַקֵּן לֹא מָצָא כְּלוּם, אֲסוּרִים:

וְאִם אֵין בְּאוֹתוֹ שׁוֹבָךְ אֶלָּא הֵן הֲרֵי אֵלּוּ מֻתָּרִין. וְאַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ שׁוֹבָךְ אַחֵר קָרוֹב לוֹ בְּתוֹךְ חֲמִשִּׁים אַמָּה, אִם אֵין אוֹתוֹ שׁוֹבָךְ בְּשׁוּרָה שֶׁל שׁוֹבָךְ זֶה בְּשָׁוֶה אֶלָּא בְּקֶרֶן זָוִית, לֹא אָמְרִינַן מֵהַהוּא שׁוֹבָךְ הַקָּרוֹב אָתוּ. שֶׁהַגּוֹזָלוֹת כָּל זְמַן שֶׁאֵינָם פּוֹרְחִים אֶלָּא מְדַדִּין בִּרְגָלֵיהֶן אֵינָן מְדַדִּין אֶלָּא כְּנֶגֶד הַקֵּן שֶׁלָּהֶן בְּשָׁוֶה, שֶׁאִם רוֹאִין קְנֵיהֶן כְּשֶׁהוֹפְכִים לַאֲחוֹרֵיהֶם מְדַדִּין, וְאִם לָאו אֵין מְדַדִּין:

משנה ה

תְּרִיסִין. מוֹכְרֵי בְשָׂמִים יֵשׁ לָהֶן חֲנָיוֹת הָעֲשׂוּיוֹת כְּמִין תֵּבוֹת, וְעוֹמְדוֹת בַּשּׁוּק, וְאֵינָן מְחֻבָּרוֹת לַקַּרְקַע. וּתְרִיסִין הֵן דְּלָתוֹת שֶׁסּוֹגְרִין בָּהֶן פִּתְחֵי אוֹתָן תֵּבוֹת, וּפְעָמִים שֶׁמְּסַלְּקִים אוֹתָן תְּרִיסִין מִפֶּתַח הַתֵּבָה וְשׂוֹטְחִין עֲלֵיהֶן הַסַּמָּנִין שֶׁבַּחֲנוּת:

מַתִּירִין אַף לְהַחֲזִיר. בִּתְרִיסִין שֶׁאֵין לָהֶם צִיר כְּלָל כֵּלֵי עָלְמָא לֹא פְּלִיגִי דִּשְׁרֵי אֲפִלּוּ לִנְעֹל בָּהֶן פֶּתַח [בַּיִת שֶׁבְּתוֹךְ] הֶחָצֵר. וּבִתְרִיסִין שֶׁיֵּשׁ לָהֶן צִיר מִן הַצַּד כֵּלֵי עָלְמָא לֹא פְּלִיגִי דְּאָסוּר לִנְעֹל בָּהֶן אֲפִלּוּ פִּתְחֵי חֲנָיוֹת, דְּדָמֵי לְבִנְיָן. כִּי פְּלִיגִי בִּתְרִיסִין שֶׁיֵּשׁ לָהֶן צִיר בָּאֶמְצַע כְּעֵין בְּלִיטָה וְתוֹחֲבִין אוֹתָהּ בְּחֹר שֶׁבָּאֶמְצַע דִּפֶּן פֶּתַח הַחֲנוּת, בֵּית שַׁמַּאי סָבְרֵי גָּזְרִינַן צִיר בָּאֶמְצַע אַטּוּ צִיר מִן הַצַּד, וּבֵית הִלֵּל סָבְרֵי לֹא גָּזְרִינַן בִּתְרִיסֵי חֲנָיוֹת, וְשָׁרֵי לְהַחֲזִיר, מִשּׁוּם דְּבָעֵי לַאֲפוּקֵי תַּבְלִין, וְאִי לֹא שָׁרֵית לֵיהּ לְאַהֲדוּרֵי לֹא פָּתַח, וְאָתֵי לְאִמְנוּעֵי מִשְּׁמְחַת יוֹם טוֹב:

הָעֲלִי. יָד שֶׁל עֵץ גָּדוֹל הַרְבֵּה וְעָגֹל שֶׁכּוֹתְשִׁים בּוֹ אֶת הָרִיפּוֹת וְדוֹמֵיהֶן. וּמִפְּנֵי כָּבְדּוֹ וְגָדְלוֹ אֵין תּוֹרַת כְּלִי עָלָיו:

לְקַצֵּב. לַחֲתֹךְ:

וּבֵית הִלֵּל מַתִּירִין. מִשּׁוּם שִׂמְחַת יוֹם טוֹב, וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין עָלָיו תּוֹרַת כְּלִי:

לִפְנֵי בֵית הַדְּרִיסָה. שֶׁיִּדְרְסוּ עָלָיו בְּנֵי אָדָם, כִּדֵּי שֶׁלֹּא יַפְסִיד:

וְלֹא יַגְבִּיהֶנּוּ. לְטַלְטְלוֹ לְאַחַר הַפְּשָׁטָתוֹ:

וּבֵית הִלֵּל מַתִּירִין. דְּאִי לֹא שָׁרֵית לֵיהּ לֹא שָׁחֵיט כְּדֵי שֶׁלֹּא לְהַפְסִיד הָעוֹר, וּמִמְנַע מִשִּׁמְחַת יוֹם טוֹב:

לֹא אֶת הַקָּטָן. וְלֹא כָּל מִידֵי דְּלָאו צֹרֶךְ אֲכִילָה:

וּבֵית הִלֵּל מַתִּירִין. דְּאָמְרֵי מִתּוֹךְ שֶׁהַת�ּרָה הוֹצָאָה לְצֹרֶךְ אֲכִילָה, הַתֵּרָה נַמִּי שֶׁלֹּא לְצֹרֶךְ אֲכִילָה. וְהוּא שֶׁיִּהְיֶה בָּהּ צֹרֶךְ מִצְוָה כְּגוֹן הָנֵי דַּחֲשִׁיבִי בְּמַתְנִיתִין, אוֹ צֹרֶךְ הָנָאָה, כְּגוֹן מְפֻתָּח בֵּיתוֹ וְכִיּוֹצֵא בָּהֶן. לַאֲפוּקֵי הוֹצָאַת אֲבָנִים וְכִיּוֹצֵא בָּזֶה, דִּבְהָא מוֹדוּ בֵּית הִלֵּל דְּאָסוּר:

משנה ו

אֵין מוֹלִיכִין חַלָּה. בְּיוֹם טוֹב. אַף עַל פִּי שֶׁמֻּתָּר בְּהַפְרָשָׁתָהּ לֹא שָׁרוּ לֵיהּ בְּהוֹלָכָתָהּ, אֶלָּא תִּקּוּן עִסָּתוֹ הִתִּירוּ לוֹ וְלֹא יוֹתֵר:

מַתָּנוֹת. הַזְּרוֹעַ וְהַלְּחָיַיִם וְהַקֵּבָה:

גְּזֵרָה שָׁוָה. לְאוֹ דַּוְקָא, דְּכֻלְּהוּ מִדְּרַבָּנָן גָּזְרוּ מִשּׁוּם גְּזֵרָה דְּאֵין מַגְבִּיהִין תְּרוּמוֹת וּמַעֲשְׂרוֹת בְּיוֹם טוֹב. אֶלָּא דּוּמְיָא דְּגְזֵרָה שָׁוָה:

מַתָּנָה לַכֹּהֵן. מֵעֶשְׂרִים וְאַרְבַּע מַתָּנוֹת כְּהוּנָה:

כְּשֵׁם שֶׁאֵין מוֹלִיכִין אֶת הַתְּרוּמָה וְכוּ'. הַךְ מַתְנִיתִין אַדַּחְיָא לַהּ בִּגְמָרָא, דְּלֹא נֶחְלְקוּ בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל שֶׁמּוֹלִיכִין חַלָּה וּמַתָּנוֹת. לֹא נֶחְלְקוּ אֶלָּא בְּהוֹלָכַת תְּרוּמָה, שֶׁבֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים אֵין מוֹלִיכִין, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים מוֹלִיכִין. אָמְרוּ לָהֶן בֵּית הִלֵּל לְבֵית שַׁמַּאי, חַלָּה וּמַתָּנוֹת מַתָּנָה לַכֹּהֵן, וּתְרוּמָה מַתָּנָה לַכֹּהֵן, כְּשֵׁם שֶׁמּוֹלִיכִין אֶת הַמַּתָּנוֹת כָּךְ מוֹלִיכִין אֶת הַתְּרוּמָה. אָמְרוּ לָהֶם בֵּית שַׁמַּאי, לֹא, אִם אֲמַרְתֶּם בְּחַלָּה וּמַתָּנוֹת שֶׁזְּכַאי בַּהֲרָמָתָן, שֶׁנְּתָנוּ חֲכָמִים כֹּחַ וּרְשׁוּת בְּהַפְרָשָׁתָן, לְפִי שֶׁהַחִיּוּב שֶׁלָּהֶן בָּא בְּיוֹם טוֹב דִּלְשִׁין וְשׁוֹחֲטִין בְּיוֹם טוֹב, וְכֵיוָן שֶׁהֻתִּרוּ אוֹתָן שֶׁל יוֹם טוֹב שָׁרִינַן לְהוּ לְהוֹלִיךְ אֲפִלּוּ אוֹתָן שֶׁנַּעֲשׂוּ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב, תֹּאמְרוּ בִּתְרוּמָה שֶׁאֵינוֹ זַכַּאי בַּהֲרָמָתָהּ, שֶׁהֲרֵי אִי אֶפְשָׁר שֶׁיָּבֹא חִיּוּב תְּרוּמָה לַכְּרִי בְּיוֹם טוֹב, לְפִי שֶׁאֵין חִיּוּב תְּרוּמָה אֶלָּא מִשְּׁעַת מְרִיחָה בִּכְרִי, וְאֵין מְמָרְחִין בְּיוֹם טוֹב, הִלְכָךְ אֵין מוֹלִיכִין תְּרוּמָה בְּיוֹם טוֹב:

משנה ז

בְּמָדוֹךְ שֶׁל עֵץ. אֲבָל לֹא שֶׁל אֶבֶן. וּמִיהוּ בְּמָדוֹךְ שֶׁל עֵץ נִדּוֹכִין כְּדַרְכָּן וְאֵין צָרִיךְ שִׁנּוּי, מִפְּנֵי שֶׁהֵן מְפִיגִין טַעֲמָן אִם נִדּוֹכִין מֵאֶתְמוֹל:

וְהַמֶּלַח בְּפַךְ. שֶׁל חֶרֶס יְדוּכָנוּ:

אוֹ בְּעֵץ פָּרוּר. הוּא הַכַּף שֶׁמַּגִּיסִים בּוֹ הַקְּדֵרָה. דְּמֶלַח בָּעֵי שִׁנּוּי, שֶׁהָיָה לוֹ לָדוּךְ מֵאֶתְמוֹל, שֶׁאֵינוֹ מַפִּיג טַעֲמוֹ. וַהֲלָכָה שֶׁהַבָּא לָדוּךְ מֶלַח בְּיוֹם טוֹב מַטֶּה הַמְּדוֹכָה עַל צִדָּהּ וְדַךְ עַל יְדֵי שִׁנּוּי. וְהַתַּבְלִין נִדּוֹכִין כְּדַרְכָּן וְאֵין צְרִיכִין שִׁנּוּי:

משנה ח

בּוֹרֵר אֹכֶל וְאוֹכֵל. מְלַקֵּט הָאֹכֶל אֶחָד אֶחָד מִן הַפְּסֹלֶת:

בּוֹרֵר כְּדַרְכּוֹ בְּחַיקוֹ. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְהֵיֶה טֹרַח בְּרֵרַת הַפְּסֹלֶת מְרֻבֶּה. אֲבָל אִם טֹרַח בְּרֵרַת הַפְּסֹלֶת מְרֻבֶּה עַל טֹרַח בְּרֵרַת הָאֹכֶל, כְּגוֹן שֶׁהַפְּסֹלֶת דַּק בְּיוֹתֵר, אַף עַל פִּי שֶׁהָאֹכֶל מְרֻבֶּה בְּשִׁעוּרוֹ עַל הַפְּסֹלֶת, מוֹדִים בֵּית הִלֵּל שֶׁבּוֹרֵר אֶת הָאֹכֶל וּמַנִּיחַ אֶת הַפְּסֹלֶת, דִּלְמֵעוּטֵי בְּטָרְחָא עָדִיף:

אַף מֵדִיחַ וְשׁוֹלֶה. שֶׁמֵּבִיא כְּלִי מָלֵא קִטְנִית וְנוֹתֵן עָלָיו מַיִם, וְהַפְּסֹלֶת צָף עַל פְּנֵי הַמַּיִם וּמֵסִיר אוֹתוֹ בְּיָדוֹ. שׁוֹלֶה, כְּמוֹ שֵׁל נְעָלֶיךָ (שמות ג). וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל:

משנה ט

אֵין מְשַׁלְּחִין בְּיוֹם טוֹב. דּוֹרוֹן אִישׁ לְרֵעֵהוּ:

אֶלָּא מָנוֹת. דָּבָר מוּכָן שֶׁאֵינוֹ עָשׂוּי לְהַנִּיחוֹ לְמָחָר, כְּגוֹן חֲתִיכוֹת בָּשָׂר וְדָגִים:

וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים כּוּ'. וְלֹא שָׁרוּ בֵּית שַׁמַּאי אֶלָּא לִשְׁלֹחַ עַל יְדֵי אָדָם אֶחָד אוֹ שְׁנַיִם, אֲבָל שְׁלֹשָׁה בְּנֵי אָדָם אוֹ יוֹתֵר נוֹשְׂאֵי מִנְחָה אָסוּר, דְּאַוּשָׁא מִלְּתָא טוּבָא וְנִרְאִין כְּמוֹלִיכִין לְמִכֹּר בַּשּׁוּק:

אֲבָל לֹא תְּבוּאָה. שֶׁאֵינָהּ רְאוּיָה לַאֲכִילָה, שֶׁהֲרֵי צְרִיכָה טְחִינָה, וְאֵין טוֹחֲנִין בְּיוֹם טוֹב:

וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר בִּתְבוּאָה. שֶׁיָּכוֹל לְכָתְשָׁהּ בְּמַכְתֵּשֶׁת קְטַנָּה וִיבַשְּׁלָהּ מַעֲשֶׂה קְדֵרָה. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן:

משנה י

מְשַׁלְּחִין כֵּלִים תְּפוּרִין. דַּחֲזוּ לְמִלְבּוּשׁ. וְשֶׁאֵינָן תְּפוּרִין חָזוּ לְאַכְסוּיֵי:

כְּלָאַיִם. כְּשֶׁהֵן קְשׁוּרִין שֶׁאֵין מְחַמְּמִין מֵתֶר לִשְׁכַּב עֲלֵיהֶם:

סַנְדָּל מְסֻמָּר. שֶׁל עֵץ מְחֻפֶּה מַסְמְרִים. שֶׁנִּזְרוּ חֲכָמִים עָלָיו שֶׁלֹּא לְנַעֲלוֹ בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב מִשּׁוּם מַעֲשֶׂה שֶׁהָיָה שֶׁנֶּהֶרְגוּ הֲרוּגֵי מַלְכוּת עַל יָדוֹ, כַּמְבֹאָר בְּמַסֶּכֶת שַׁבָּת פֶּרֶק בַּמֶּה אִשָּׁה יוֹצְאָה [דַּף ס]:

וְלֹא מִנְעָל שֶׁאֵינוֹ תָּפוּר. וַאֲפִלּוּ הוּא מְחֻבָּר בִּיתֵדוֹת שֶׁל עֵץ וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן:

אַף לֹא מִנְעָל לָבָן. בְּאַתְרֵיהּ דְּרַבִּי יְהוּדָה לֹא הָיוּ נוֹעֲלִים מִנְעָל לָבָן עַד שֶׁמַּשְׁחִירִים אוֹתוֹ:

שֶׁצָּרִיךְ אָמָן. לְהַשְׁחִירוֹ:

כָּל שֶׁנַּאוֹתִין בּוֹ. הֵכִי קָאָמַר, כָּל שֶׁנְּאוֹתִין בּוֹ בַּחֹל כְּמוֹת שֶׁהוּא וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְמִלְאכָה אַחֶרֶת, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין נָאוֹתִין בּוֹ בְּיוֹם טוֹב, כְּגוֹן תְּפִלִּין, שֶׁבְּחֹל לוֹבְשִׁין אוֹתָן כְּמוֹת שֶׁהֵן וּבְיוֹם טוֹב אֵין לוֹבְשִׁין אוֹתָן, מְשַׁלְּחִין אוֹתָן בְּיוֹם טוֹב:

פרק ב

משנה א

יוֹם טוֹב שֶׁחָל לִהְיוֹת עֶרֶב שַׁבָּת לֹא יְבַשֵּׁל בַּתְּחִלָּה. כְּלוֹמַר לֹא יְהֵא תְּחִלַּת בִּשּׁוּלוֹ וְעִקָּרוֹ לְשׁוּם שַׁבָּת, אֶלָּא לְשׁוּם יוֹם טוֹב יְהֵא תְּחִלַּת בִּשּׁוּלוֹ, וּמַה שֶּׁמּוֹתִיר יְהֵא לְשַׁבָּת.

וְעוֹשֶׂה תַּבְשִׁיל מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב. לְשֵׁם עֵרוּבֵי תַּבְשִׁילִין. אִית דְּאָמְרֵי טַעֲמָא דְּהַאי תַּבְשִׁיל מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב, מִשּׁוּם כְּבוֹד שַׁבָּת הוּא, שֶׁמִּתּוֹךְ שֶׁמֵּעֶרֶב יוֹם טוֹב זוֹכֵר הַשַּׁבָּת, יִבְרֹר מָנָה

יָפָה לְשַׁבָּת וְלֹא יִשְׁכַּח שַׁבָּת מִשּׁוּם טִרְדַּת יוֹם טוֹב. וְאִית דְּאָמְרֵי מִשּׁוּם כְּבוֹד יוֹם טוֹב הוּא, כְּדֵי שֶׁיִּרְאוּ שֶׁאֵין אוֹפִין מִיּוֹם טוֹב לְשַׁבָּת אֶלָּא אִם כֵּן הִתְחִיל מִבְּעוֹד יוֹם, דְּבְיוֹם טוֹב אֵינוֹ אֶלָּא גּוֹמֵר, קַל וָחֹמֶר מִיּוֹם טוֹב לְחֹל דִּלְגַמְרֵי אֵין אוֹפִין וְלֹא מְבַשְּׁלִין. וּמְבָרְכִים עַל עֵרוּבֵי תַּבְשִׁילִין כְּדֶרֶךְ שֶׁמְּבָרְכִים עַל עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת. וְצָרִיךְ לְזַכּוֹת עַל יְדֵי אַחֵר לְכָל מִי שֶׁרוֹצֶה אַחַר כָּךְ לִסְמֹךְ עַל עֵרוּבוֹ, וְאֶפִלּוּ שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ, דְּזָכִין לְאָדָם שֶׁלֹּא בְּפָנָיו:

אָכְלוּ אוֹ שָׁאֲבוּ. אוֹתוֹ תַּבְשִׁיל שֶׁבִּשֵּׁל, מֵעֶרֶב שַׁבָּת:

סוֹמֵךְ עָלָיו. לְבַשֵּׁל בִּשּׁוּלוֹ בְּיוֹם טוֹב לְצָרְכָּךְ שַׁבָּת. אֲבָל מִתְּחִלָּתוֹ אֵין עֵרוּבֵי תַּבְשִׁילִין פָּחוֹת מִכַּזַּיִת, בֵּין לְאֶחָד בֵּין לְמֵאָה. וְאִם הִתְחִיל בְּעִסָּתוֹ וְנֶאֱבַד עֵרוּבוֹ, מַה שֶּׁהִתְחִיל גּוֹמֵר:

משנה ב

מַטְבִּילִין אֶת הַכֹּל. שֶׁחַיָּב אָדָם לְטַהֵר עַצְמוֹ בָּרֶגֶל. וְכָל מַה שֶּׁצָּרִיךְ טְבִילָה, בֵּין אָדָם בֵּין כֵּלִים, מַטְבִּילִין מִלִּפְנֵי הַשַּׁבָּת:

כֵּלִים מִלִּפְנֵי הַשַּׁבָּת. שֶׁכֵּיוָן שֶׁהֵם רְאוּיִן לְאַחַר טְבִילָה לְדָבָר שֶׁלֹּא הָיוּ רְאוּיִן לוֹ קֹדֶם טְבִילָה, אִי מַטְבִּיל לְהוּ בְּשַׁבָּת וּבְיוֹם טוֹב הֲוָה לֵיהּ מְתַקֵּן מָנָא וְאָסוּר. וְשַׁבָּת דְּנָקֵט הָכָא לְהוֹדִיעֲךָ כֹּחָן דְּבֵית הִלֵּל, דַּאֲפִלּוּ בְּשַׁבָּת שָׁרוּ לְהַטְבִּיל אָדָם, מִשּׁוּם דְּנִרְאֶה כְּמֵיקַר וּכְמִצְטַנֵּן וְרוֹחֵץ לְתַעֲנוּג וְלֹא לְשֵׁם טְבִילָה:

משנה ג

וְשָׁוִין שֶׁמַּשִּׁיקִין אֶת הַמַּיִם בִּכְלִי אֶבֶן. מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַיִם יְפִים לִשְׁתּוֹת וְנִטְמְאוּ, מְמַלֵּא מֵהֶן כְּלִי אֶבֶן שֶׁאֵינוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה, וְנוֹתְנָן בְּמִקְוֶה מַיִם מְלוּחִים אוֹ עֲכוּרִים עַד שֶׁנּוֹשְׁקִים מַיִם לְמַיִם, נִמְצְאוּ אֵלּוּ זְרוּעִים וּמְחֻבָּרִים לְמֵי מִקְוֶה וּבָטְלוּ אַגַּבֵּיהוּ וְטָהֲרוּ. וְאֵין טָהֳרָה בַּמִּקְוֶה לְשׁוּם אֹכֶל וּמַשְׁקֶה אֶלָּא לְמַיִם בִּלְבַד, וְלֹא בְּתוֹרַת טְבִילָה אֶלָּא בְּתוֹרַת זְרִיעָה:

אֲבָל לֹא מַטְבִּילִין. שֶׁאֵין נוֹתְנִין אוֹתָן בִּכְלִי עֵץ טָמֵא, שֶׁצָּרִיךְ טְבִילָה לַכְּלִי, לְהַשִּׁיק בּוֹ כְּדֵי לַעֲלוֹת טְבִילָה לִכְלִי אַגַּב הַשְּׁקַת מַיִם:

וּמַטְבִּילִין מִגַּב לְגַב. מִי שֶׁהִטְבִּיל כֵּלִים לְדַעַת שֶׁיִּדְרֹךְ בָּהֶן זֵיתִים בְּבֵית הַבַּד לְשֶׁמֶן שֶׁל חֻלִּין, וְנִמְלַךְ לִדְרֹךְ בָּהֶן עֲנָבִים בַּגַּת לְיַיִן שֶׁל תְּרוּמָה, צָרִיךְ לְהַטְבִּילָן פַּעַם שְׁנִיָּה לְשֵׁם תְּרוּמָה. וְכֵן אִם הִטְבִּיל כֵּלִים לְשֵׁם תְּרוּמָה וְנִמְלַךְ לַעֲשׂוֹת בָּהֶם קֹדֶשׁ, צְרִיכִים טְבִילָה שְׁנִיָּה לְשֵׁם קֹדֶשׁ. וְאוֹתָהּ טְבִילָה יָכֹל לְהַטְבִּיל בְּיוֹם טוֹב, שֶׁאֵין כָּאן תִּקּוּן כְּלִי, לְפִי שֶׁאֵין טְבִילָה זוֹ לְהַעֲלוֹת אוֹתָן מִיָּדֵי טֻמְאָה אֶלָּא לְתוֹסֶפֶת טָהֳרָה:

וּמַחֲבוּרָה לַחֲבוּרָה. אִם הִטְבִּיל כֵּלִים עַל מְנַת לֶאֱכֹל פִּסְחוֹ עִם חֲבוּרָה זוֹ וְנִמְלַךְ לְהִתְמַנּוֹת עִם חֲבוּרָה אַחֶרֶת וּבָא לְהַטְבִּיל כֵּלָיו פַּעַם שְׁנִיָּה, אוֹתָהּ טְבִילָה מֻתָּר לַעֲשׂוֹתָהּ בְּיוֹם טוֹב:

משנה ד

מְבִיאִין שְׁלָמִים בְּיוֹם טוֹב. שַׁלְמֵי חֲגִיגָה, לְפִי שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם צֹרֶךְ אֲכִילָה לָאָדָם:

וְאֵין סוֹמְכִין עֲלֵיהֶם. שֶׁהַסְּמִיכָה אֲסוּרָה מִשּׁוּם שְׁבוּת, שֶׁבְּכָל כֹּחוֹ הָיָה סוֹמֵךְ וַהֲוָה לֵיהּ מִשְׁתַּמֵּשׁ בְּבַעֲלֵי חַיִּים. אֶלָּא סוֹמְכִין עֲלֵיהֶם מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב, דְּלֵית לְהוּ לְבֵית שַׁמַּאי תֵּכֶף לַסְּמִיכָה שְׁחִיטָה:

אֲבָל לֹא עוֹלוֹת. חוּץ מִתְּמִידִין וּמוּסָפִין שֶׁהֵן קָרְבַּן צִבּוּר וּזְמַנָּן קָבוּעַ. אֲבָל לֹא יָבִיא עוֹלַת יָחִיד, שֶׁאֵין בָּהּ אֲכִילַת הֶדְיוֹט. וַאֲפִלּוּ עוֹלוֹת רְאִיָּה קְרֵבוֹת בְּשְׁאָר יְמוֹת הָרֶגֶל וְלֹא בְּיוֹם טוֹב, דְּרַחֲמָנָא אָמַר (במדבר כט) עֲצֶרֶת תִּהְיֶה לָכֶם, לָכֶם וְלֹא לְגַבֹּהַּ:

וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים. מְבִיאִים שַׁלְמֵי חֲגִיגָה וְעוֹלוֹת רְאִיָּה, דִּכְתִיב (דברים טז) עֲצֶרֶת לַה', כָּל דִּלַּה'. אֲבָל נְדָרִים וּנְדָבוֹת דִּבְרֵי הַכֹּל אֵין קְרֵבִין בְּיוֹם טוֹב, לֹא עוֹלוֹת וְלֹא שְׁלָמִים:

משנה ה

לֹא יָחֵם אָדָם חַמִּין לְרַגְלָיו. אֹכֶל נֶפֶשׁ הִתִּירָה הַתּוֹרָה, וְלֹא לְהַבְעִיר אוּר בִּשְׁבִיל רְחִיצָה:

וּבֵית הִלֵּל מַתִּירִין. דְּמִתּוֹךְ שֶׁהַתּוֹרָה הַבְעָרָה לְצֹרֶךְ אֲכִילָה, הֻתְּרָה נַמִּי שֶׁלֹּא לְצֹרֶךְ אֲכִילָה כְּשֶׁיֵּשׁ בָּהּ צֹרֶךְ אֵיזוֹ הֲנָאָה. וּפְסַק הֲלָכָה, דְּחַמִּין שֶׁהוּחְמוּ בְּיוֹם טוֹב רוֹחֵץ בָּהֶן פָּנָיו יָדָיו וְרַגְלָיו, אֲבָל לֹא כָּל גּוּפוֹ, דְּגָזְרוּ יוֹם טוֹב אַטּוּ שַׁבָּת. וְחַמִּין שֶׁהוּחְמוּ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב רוֹחֵץ בָּהֶן כָּל גּוּפוֹ בְּיוֹם טוֹב:

משנה ו

אֵין טוֹמְנִין אֶת הַחַמִּין מִיּוֹם טוֹב לַשַּׁבָּת. דְּסָבְרֵי בֵּית שַׁמַּאי אֵין אוֹפִין אֶלָּא אִם כֵּן עֵרֵב בְּפַת, וְאֵין מְבַשְּׁלִין אֶלָּא אִם כֵּן עֵרֵב עַל הַתַּבְשִׁיל, וְאֵין טוֹמְנִין אֶלָּא אִם כֵּן הָיוּ לוֹ חַמִּין טְמוּנִין מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב. וּבֵית הִלֵּל סָבְרֵי דְּאוֹפִין וּמְבַשְּׁלִין וְטוֹמְנִין עַל עֵרוּב שֶׁל תַּבְשִׁיל בִּלְבַד. וּמֵיהוּ בְּגֶמָרָא מוּכָח דְּבֵית הִלֵּל נַמִּי בְּעוּ פַּת וּבָשָׁר. וְכֵן הֲלָכָה:

אֵין זוֹקְפִין מְנוֹרָה. שֶׁל חֲלִילוֹת שֶׁנִּתְפָּרְקוּ חֲלִילוֹתֶיהָ, אֵין מַחֲזִירִין אוֹתָן, דַּהֲוֵי כְּבוֹנָה, וְיֵשׁ בְּנְיָן בִּכְלִים. וּבֵית הִלֵּל סָבְרֵי אֵין בְּנְיָן בִּכְלִים:

גְּרִיצִין. כִּכְרוֹת עֲבוֹת:

אֲלָא רְקִיקִין. כִּכְרוֹת דַּקּוֹת, דְּסָבְרֵי בֵּית שַׁמַּאי אֵין אוֹפִין פַּת מְרֻבָּה בְּיוֹם טוֹב מִשּׁוּם טִרְחָא. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים אוֹפִין פַּת מְרֻבָּה בְּיוֹם טוֹב, שֶׁבִּזְמַן שֶׁהַפַּת מְרֻבָּה הִיא נָאֶפֶית יָפָה:

וְחֹרִי. עִסָּה גְּדוֹלָה הַנָּאֶפֶית עַל גַּבֵּי גֶּחָלִים, מִשּׁוּם דְּבָעְיָא הֶסֵּק גָּדוֹל, שֶׁהַגֶּחָלִים הוֹלְכוֹת וְעוֹמְמוֹת, וְטִרְחָא אִיכָּא. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל בְּכָל מַה שֶּׁמַּחְמִיר כְּדִבְרֵי בֵּית שַׁמַּאי:

משנה ז

מְכַבְּדִין בֵּין הַמִּטּוֹת. שֶׁאוֹכְלִין שָׁם. שֶׁרְגִילִים לְהָסֵב וְלֶאֱכֹל עַל גַּבֵּי מִטּוֹת. וּמִפְּנֵי שֶׁהוּא מָקוֹם מֻעָט לֹא חָיְשִׁינַן שֶׁמָּא יַשְׁוֶה גֻּמּוֹת כִּדְחָיְשִׁינַן גַּבֵּי בַּיִת שֶׁהוּא גָּדוֹל וְאִי אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא יִהְיֶה שָׁם גֻּמָּא:

מַגְמָר. לְבוֹנָה עַל גַּבֵּי גֶּחָלִים לְהָרִיחַ בָּהּ. אֲבָל לְגַמֵּר אֶת הַכֵּלִים דִּבְרֵי הַכֹּל אָסוּר:

מְקַלָּס. כְּרָעָיו וּבְנֵי מֵעָיו תְּלוּיִין חוּצָה לוֹ [בְּצִדּוֹ] כְּשֶׁצּוֹלֶהוּ, וְהָיוּ עוֹשִׂים זֶכֶר לַפֶּסַח דִּכְתִיב בֵּיהּ (שמות יב) רֹאשׁוֹ עַל כְּרָעָיו וְעַל קִרְבּוֹ. מְקַלָּס, כְּגִבּוֹר זֶה שֶׁכְּלֵי זֵינָיו עִמּוֹ. תַּרְגּוּם וְכוֹבַע נְחשֶׁת, וְקוּלְסָא דִנְחָשָׁא. וְרַמְבַּ"ם פֵּרֵשׁ מְקַלָּס, מְכֻבָּד, לְשׁוֹן קִלּוּס:

וַחֲכָמִים אוֹסְרִין. בִּשְׁלִשְׁתָּן. כִּבּוּד, מִשּׁוּם אַשָּׁוויֵי גֻּמּוֹת. וּמֻגְמָר, מִשּׁוּם דְּלֵאו צוֹרֶךְ לְכָל נֶפֶשׁ הוּא, שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא לַמְפֻנָּקִים וְלַמְעֻנָּגִים וּלְמִי שֶׁרֵיחוֹ רַע. מְקַלָּס, מִפְּנֵי שֶׁנִּרְאֶה כְּאוֹכֵל קְדָשִׁים בַּחוּץ. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים:

משנה ח

פָּרַתּוֹ יוֹצְאָה בְרִצּוּעָה שֶׁבֵּין קַרְנֶיהָ. לְנוֹי. וְאָמְרוּ חֲכָמִים מַשְׁאוֹי הוּא וְאֵינוֹ תַּכְשִׁיט לָהּ. וְלֹא פָּרָתוֹ שֶׁל רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה הָיְתָה אֶלָּא שֶׁל שְׁכֵנָתוֹ, וְעַל שֶׁלֹּא מִחָה בָּהּ נִקְרֵאת עַל שְׁמוֹ:

וּמְקָרְדִין בְּיוֹם טוֹב. כְּמִין מְגֵרָה קְטַנָּה שֶׁל בַּרְזֶל שֶׁשִּׁנֶּיהָ דַּקּוֹת וּמְחַכְּכִין וּמְגָרְדִין בָּהּ הַבְּהֵמָה, וְאַף עַל גַּב דְּעָבֵיד חֲבוּרָה:

בָּרַחַיִם שֶׁלָּהֶן. קְטַנּוֹת הָעֲשׂוּיוֹת לְכָךְ:

מְקַרְצְפִין. בִּמְגֵרָה שֶׁל עֵץ שֶׁשִּׁנֶּיהָ גַּסּוֹת וְאֵין עוֹשִׂין חַבוּרָה:

אַף לֹא מְקָרְצְפִין. דְּגָזְרִינַן קָרְצוּף אַטוּ קִירוּד. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה בִּשְׁלֹשָׁה דְּבָרִים הַלָּלוּ, אֶלָּא בִּמְקָרְדִין אֶת הַבְּהֵמָה בִּלְבַד, מִשּׁוּם דִּבְהָא קָם לֵיהּ בְּשִׁטָּתֵיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן דְּאָמַר דָּבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוֵּן מֻתָּר, וְקַיְמָא לָן כְּוָתֵיהּ. וַחֲכָמִים דִּפְלִיגֵי עֲלֵיהּ סָבְרֵי כְּרַבִּי יְהוּדָה דְּאָמַר דָּבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוֵּן אָסוּר, וְאֵינָהּ הֲלָכָה:

משנה ט

מִשּׁוּם שְׁלשָׁה כֵלִים. שֶׁאִם פֵּרַשׁ אֶחָד מֵהֶן אֵינָן שִׁבְרֵי כֵלִים, אֶלָּא כָּל אֶחָד מֵהֶם חִשּׁוּב כְּלִי בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְטָמֵא, אַף עַל פִּי שֶׁבְּעוֹדָן בָּרַחַיִם הֵן מְחֻבָּרִים וְנִרְאִים כִּכְלִי אֶחָד:

מִשּׁוּם כְּלִי קִבּוּל. הַתַּחְתּוֹנָה שֶׁמְּקַבֶּלֶת אֶבֶק שְׁחִיקַת הַפְּלִפְּלִים דֶּרֶךְ נִקְבֵי הַכְּבָרָה, טְמֵאָה מִשּׁוּם כְּלִי קִבּוּל, שֶׁכְּלִי עֵץ שֶׁיֵּשׁ לוֹ בֵּית קִבּוּל הוּא:

וּמִשּׁוּם כְּלֵי מַתֶּכֶת. הָעֲלִיּוֹנָה שֶׁכּוֹתְשִׁין וְטוֹחֲנִין בָּהּ הַפִּלְפְּלִין, טְמֵאָה מִשּׁוּם כְּלֵי מַתֶּכֶת, דְּמִשּׁוּם כְּלֵי עֵץ לֵיכָּא לְטָמוּיֵהּ, דִּפְשׁוּטֵיהֶן טָהוֹרִין, אֶלָּא מִשּׁוּם צַפּוּיָהּ הַתַּחְתּוֹן שֶׁהוּא שֶׁל מַתֶּכֶת:

וּמִשּׁוּם כְּלֵי כְבָרָה. אֶמְצָעִית שֶׁהִיא מַקֶּפֶת אֶת הַכְּבָרָה. מִשּׁוּם כְּלֵי עֵץ לֹא מְטַמְּאָה, דְּאֵין קִבּוּלָהּ קִבּוּל, אֶלָּא חֲכָמִים גָּזְרוּ טֻמְאָה עַל הַכְּבָרָה מִשּׁוּם כְּלֵי אָרוּג. וַאֲפִלּוּ אֵין הַכְּבָרָה שֶׁל מַתֶּכֶת, מְטַמְּאָה מִשּׁוּם כְּלֵי כְּבָרָה:

משנה י

עֲגָלָה. הָעֲשׂוּיָה לְשַׁחֵק לְקָטָן, וּמְיֻחֶדֶת לוֹ לֵישֵׁב עָלֶיהָ:

טְמֵאָה מִדְּרָס. אִם הָיָה הַקָּטָן זָב נַעֲשֵׂית הָעֲגָלָה אַב הַטֻּמְאָה:

וְנִטֶּלֶת בְּשַׁבָּת. דְּתוֹרַת כְּלֵי עָלֶיהָ:

וְאֵינָהּ נִגְרֶרֶת. בְּשַׁבָּת:

אֶלָּא עַל גַּבֵּי כֵלִים. עַל גַּבֵּי בְּגָדִים, מִפְּנֵי שֶׁעוֹשָׂה חָרִיץ בַּקַּרְקַע, וְחוֹפֵר חַיָּב מִשּׁוּם חוֹרֵשׁ:

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כו'. תְּרֵי תַּנָּאֵי נִינְהוּ וְאַלִּיבָּא דְּרַבִּי יְהוּדָה, דְּתַנָּא קַמָּא נַמִּי רַבִּי יְהוּדָה הִיא דְּאָמַר דָּבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוֵּן אָסוּר. וְאָתָא הַאי תַּנָּא אַחֲרִיתִי וְאָמַר דְּלֹא אָסַר רַבִּי יְהוּדָה בַּעֲגָלָה שֶׁל קָטָן, מִפְּנֵי שֶׁאֵינָהּ עוֹשָׂה חָרִיץ בְּהִלּוּכָהּ עַל יְדֵי חֲפִירָה, אֶלָּא כּוֹבֶשֶׁת הַקַּרְקַע וְנָדוֹשׁ תַּחְתֶּיהָ וְנַעֲשֶׂה עָפָר נָמוּךְ, אֲבָל אֵינָהּ מְזִיזָה עָפָר מִמְּקוֹמָהּ. וּכְבָר אִפְּסִיקָא הִלְכָתָא כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן דְּאָמַר גּוֹרֵר אָדָם מִטָּה כִּסֵּא וְסַפְסָל, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִתְכַּוֵּן לַעֲשׂוֹת חָרִיץ:

פרק ג

משנה א

אֵין צָדִין דָּגִים. אַף עַל גַּב דִּשְׁחִיטָה וַאֲפִיָּה וּבִשּׁוּל מֵאֲבוֹת מְלָאכוֹת הֵן וְהֻתְּרוּ לְצֹרֶךְ יוֹם טוֹב, צֵידָה דָּמְיָא לִקְצִירָה, וּקְצִירָה לֹא הֻתְּרָה בְּיוֹם טוֹב. בֵּיבָרִין שֶׁל דָּגִים, הֵן בְּרֵכוֹת שֶׁל מַיִם שֶׁדָּגִים מִתְגַּדְּלִים שָׁם. בֵּיבָרִים שֶׁל חַיָּה, קַרְפִּיפוֹת מֻקָּפִין גֶּדֶר סָבִיב וּמְבִיאִים שָׁם חַיּוֹת וְיוֹלְדוֹת וּמִתְגַּדְּלוֹת שָׁם:

וְאֵין נוֹתְנִין. לִפְנֵי הַדָּגִים מְזוֹנוֹת, דְּאֶפְשָׁר לָהֶם בְּלֹא מְזוֹנוֹת וְאֵין מְזוֹנוֹתָן עָלֶיךָ:

אֲבָל צָדִין חַיָּה וָעוֹף. הַמּוּכָנִים מֵאֲתָמוֹל:

מִן הַבֵּיבָרִין. הַקְּטַנִּים, שֶׁאֵין מְחֻסָּרִים צֵידָה. וְרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל לָאו לְאַפְלוּגֵי אַתַּנָּא קַמָּא אָתָא, אֶלָּא לְפָרוּשֵׁי:

כָּל הַמְּחֻסָּר צֵידָה. שֶׁצָּרִיךְ לְבַקֵּשׁ תַּחְבּוּלוֹת כְּדֵי לְתָפְסוֹ. וְכָל דְּרָהֵיט בַּתְרֵיהּ וּמָטֵי לֵיהּ בְּחַד שְׁחִיָּה לֹא הָוֵי מְחֻסַּר צֵידָה, וְאִי לֹא, הָוֵי מְחֻסַּר צֵידָה:

משנה ב

וּמַעֲשֶׂה בְּנָכְרִי אֶחָד. חִסּוּרֵי מִחְסָרָא וְהָכִי קָתָנֵי, סָפֵק מוּכָן אָסוּר וְרַבָּן גַּמְלִיאֵל מַתִּיר, וּמַעֲשֶׂה בְּנָכְרִי אֶחָד וְכוּ'. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל, אֶלָּא פֵּרוֹת וְדָגִים שֶׁהוּבְאוּ בְּיוֹם טוֹב, סָפֵק נִלְקְטוּ הַיּוֹם סָפֵק מֵאֶתְמוֹל, סָפֵק נִצּוֹדוּ הַיּוֹם סָפֵק מֵאֶתְמוֹל, אֲסוּרִים. וְכָל שֶׁאָסוּר לְאָכְלוֹ אָסוּר לְטַלְטְלוֹ. וְאִם צוּרָתָן מוֹכַחַת עֲלֵיהֶן, כְּגוֹן פֵּרוֹת דִּכְמוּשִׁין שֶׁאִי אֶפְשָׁר שֶׁנִּלְקְטוּ הַיּוֹם, וְכֵן דָּגִים שֶׁהֲבִיאוּם מִמָּקוֹם רָחוֹק שֶׁאִי אֶפְשָׁר שֶׁנִּצּוֹדוּ הַיּוֹם, מֻתָּרִין. וְדָבָר מוּכָן שֶׁבָּא מִחוּץ לַתְּחוּם בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל, אָסוּר לְאוֹתוֹ יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּבָא בִּשְׁבִילוֹ וּלְכָל בְּנֵי בֵיתוֹ, וּמֻתָּר לְיִשְׂרָאֵל אַחֵר. וּפֵרוֹת אוֹ דָּגִים שֶׁנִּתְלַשּׁוּ אוֹ נִצּוֹדוּ בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן מֻתָּרִין לָעֶרֶב בְּלֵיל יוֹם טוֹב שֵׁנִי בְּכִדֵּי שֶׁיַּעֲשׂוּ, חוּץ מִשֶּׁנֵּי יָמִים טוֹבִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁהֵם אֲסוּרִים עַד מוֹצָאֵי יוֹם טוֹב שֵׁנִי בְּכִדֵּי שֶׁיַּעֲשׂוּ. וּפֵרוּשׁ כְּדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ, כְּדֵי שֶׁיִּתְלְשׁוּ הַפֵּרוֹת מִמָּקוֹם שֶׁנִּתְלְשׁוּ וְיָבִיאוּ אוֹתָם מִן הַמָּקוֹם שֶׁהֵבִיאוּם. וְעִיר שֶׁדִּלְתוֹתֶיהָ נְעוּלוֹת בַּלַּיְלָה צָרִיךְ שֶׁיִּמְתִּין לַבֹּקֶר בְּכִדֵּי שֶׁיַּעֲשׂוּ:

אֶלָּא שֶׁאֵין רְצוֹנִי לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ. שֶׁאֲנִי שׂוֹנֵא אוֹתוֹ:

משנה ג

בְּהֵמָה מְסֻכֶּנֶת. שֶׁהוּא יָרֵא שֶׁמָּא תָּמוּת. וְאֵין צָרִיךְ לָהּ, שֶׁכְּבָר סָעַד סְעוּדָתוֹ:

לֹא יִשְׁחֹט. אֶלָּא אִם כֵּן יוֹדֵעַ שֶׁיֵּשׁ שָׁהוּת בַּיּוֹם לֶאֱכֹל כַּזַּיִת צָלִי הֵימֶנָּה:

מִבֵּית טְבִיחָתָהּ. שֶׁהוּא מְזֻמָּן וּמֻכְשָׁט מֵעוֹרוֹ וְעוֹמֵד. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי עֲקִיבָא:

לֹא יְבִיאֶנָּה בְּמוֹט וּבְמוֹטָהּ. בִּשְׁנֵי בְּנֵי אָדָם. מִשּׁוּם דְּאַוְשָׁא מִלְּתָא וּמְזַלְזֵל בִּכְבוֹד יוֹם טוֹב:

משנה ד

בְּכוֹר שֶׁנִּפַּל לְבוֹר. בְּכוֹר בַּעַל מוּם שֶׁלֹּא הֶרְאָהוּ לְחָכָם מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב מִבְּעוֹד יוֹם לְהַתִּירוֹ, וְנָפַל לְבוֹר בְּיוֹם טוֹב וְיָרֵא שֶׁמָּא יָמוּת שָׁם:

יֵרֵד מַמְחֶה. שֶׁבָּקִי לְהַבְחִין בֵּין מוּם קָבוּעַ לְמוּם עוֹבֵר:

וְיִרְאֶה. מוּם שֶׁהָיָה בּוֹ אֶתְמוֹל, אִם מוּם קָבוּעַ הוּא:

יַעֲלֶה וְיִשְׁחֹט. דְּמִשּׁוּם מֻקְצֶה לֵיכָּא, דְּמַאֶתְמוֹל דַּעְתֵּיהּ עִילָּוֵיהּ:

וְאִם לָאו לֹא יִשְׁחֹט. הָכִי קָאָמַר, וְאִם לָאו, דְּאוֹתוֹ מוּם שֶׁהָיָה בּוֹ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב לֹא הָיָה קָבוּעַ אֶלָּא הַיּוֹם נַעֲשָׂה בּוֹ מוּם קָבוּעַ, אֲפִלּוּ עָבַר וְהֶעֱלָהוּ לֹא יִשְׁחֹט. וְלֹא אָמְרִינַן מַאֶתְמוֹל הֲוָה דַּעְתֵּיהּ עִילָּוֵיהּ וְכֵיוָן שֶׁיֵּשׁ בּוֹ עַכְשָׁיו מוּם קָבוּעַ נִשְׁחֲטֵיהּ, דְּהוֹאִיל וְהַמּוּם שֶׁל אֶתְמוֹל לֹא הָיָה קָבוּעַ, מֻקְצֶה מֵחֲמַת אִסּוּר הֲוָה:

אֵין זֶה מִן הַמּוּכָן. לְאוֹ מִשּׁוּם מֻקְצֶה אָסַר לֵיהּ, דְּהָא לֵית לֵיהּ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן מֻקְצֶה, אֶלָּא מִפְּנֵי שֶׁמַּתִּירוֹ בְּיוֹם טוֹב הָוֶה לֵיהּ כִּמְתֻקָּנוֹ, וְנִרְאֶה כְּדָן דִּין, דְּגָזוּר בֵּיהּ מִשּׁוּם שְׁבוּת. וְהָכִי קָאָמַר, אֵין הַתָּרָתוֹ הֶתֵּר, וְאֵינוֹ מוּכָן לִהְיוֹת כָּשֵׁר:

משנה ה

בְּהֵמָה שֶׁמַּתָּה. בְּבֶהֱמַת קָדְשִׁים מַיְרֵי, כִּדְקָתָנֵי עֲלֵיהּ וְעַל הַחַלָּה שֶׁנִּטְמֵאת. וּבֶהֱמַת קָדְשִׁים שֶׁמֵּתָה אֲסוּרָה בַּהֲנָאָה וּטְעוּנָה קְבוּרָה, הִלְכָּךְ לֹא יְזִיזֶנָּה מִמְּקוֹמָהּ. אֲבָל בְּהֵמַת חֻלִּין מְחַתְּכִין אוֹתָהּ לִפְנֵי הַכְּלָבִים. וְהֵנֵי מִלֵּי שֶׁהָיְתָה מְסֻכֶּנֶת מֵאֶתְמוֹל, דְּדַעְתֵּיהּ עִילָּוֵהּ, אֲבָל לֹא הָיְתָה מְסֻכֶּנֶת מֵאֶתְמוֹל אַף בֶּהֱמַת חֻלִּין לֹא יְזִיזֶנָּה מִמְּקוֹמָהּ:

הַחַלָּה שֶׁנִּטְמֵאת. אֵינָהּ רְאוּיָה לְכֹהֵן בְּיוֹם טוֹב, אַף לַהַסָּקָה אוֹ לְתִתָּהּ לְכַלְבּוֹ, דְּאֵין מְבַעֲרִין קָדָשִׁים מִן הָעוֹלָם בְּיוֹם טוֹב, וַאֲפִלּוּ עַל יְדֵי אֲכִילַת בְּהֵמָה, דִּגְזֵרַת הַכָּתוּב הִיא שֶׁאֵין קָדָשִׁים טְמֵאִים מִתְבַּעֲרִים מִן הָעוֹלָם בְּיוֹם טוֹב:

משנה ו

אֵין נִמְנִין. אֵין פּוֹסְקִים דְּמִים לִהְיוֹת שְׁנַיִם שְׁלִשָּׁה בְּנֵי אָדָם אוֹמְרִים בְּהֵמָה זוֹ בִּשְׁלִשָּׁה זוּזִים, זוּז לְכָל אֶחָד:

וְשׁוֹחֲטִים וּמְחַלְּקִים בֵּינֵיהֶן. לְמֶחֱצָה לִשְׁלִישׁ וְלִרְבִיעַ, וְאֵין מַזְכִּירִין פְּסוּק דְּמִים:

שׁוֹקֵל אָדָם בָּשָׂר. אַף עַל פִּי שֶׁאָסוּר לִשְׁקֹל בְּלִיטְרָא, דַּהֲוֵי מַעֲשֶׂה חֹל, מֻתָּר לִשְׁקֹל כְּנֶגֶד הַכְּלִי וּכְנֶגֶד הַקּוֹפִיץ, וּלְמָחָר יִרְאוּ הַקּוֹפִיץ וְהַכְּלִי כַּמָּה מִשְׁקָלוֹ:

חֲכָמִים אוֹמְרִים אֵין מַשְׁגִּיחִין. אֵין מְעַיְּנִין:

בְּכַף מֹאזְנַיִם כָּל עִקָּר. וַאֲפִלּוּ לִשְׁמֹר הַבָּשָׂר מִן הָעַכְבָּרִין אָסוּר לְשַׁוּם אוֹתוֹ בְּכַף מֹאזְנַיִם. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים:

משנה ז

אֵין מַשְׁחִיזִין אֶת הַסַּכִּין. בְּרֵחַיִם אוֹ בְּמַשְׁחֵזֶת:

אֲבָל מַשִּׁיאָהּ עַל גַּבֵּי חֲבֶרְתָּהּ. דְּמִשָּׁנֶה מְדֶרֶךְ חֹל:

משנה ח

אֲבָל לֹא בַּמִּדָּה. בִּכְלִי הַמְיֻחָד לְמִדָּה שֶׁמּוֹדֵד וּמוֹכֵר בּוֹ. אֲבָל אִם אֵינוֹ מְיֻחָד לְכָךְ, אַף עַל פִּי שֶׁעוֹמֵד לְמִדָּה, שֶׁכְּשֶׁיִּשְׁבֹּר זֶה שֶׁהוּא מוֹדֵד בּוֹ יַעֲמֹד זֶה תַּחְתָּיו, מֻתָּר לְמַלְאוֹתוֹ:

אִם הָיָה כְּלִי שֶׁל מִדָּה. אַף עַל פִּי שֶׁעֲדַיִן לֹא יְחָדוֹ לְכָךְ, לֹא יְמַלְּאֶנּוּ. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

מְמַלֵּא מִדּוֹתָיו מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב. לְפִי שֶׁאֵין מוֹדְדִין בְּיוֹם טוֹב:

אַף בְּחֹל הַמּוֹעֵד עוֹשֶׂה כֵּן. מִפְּנֵי בִּטּוּל בֵּית הַמִּדְרָשׁ, שֶׁהָיוּ רַבִּים בָּאִים לִשְׁאֹל הֵימֶנּוּ בַּמּוֹעֵד, שֶׁאֵין טְרוּדִין בִּמְלָאכָה, וְהָיָה מְמַלֵּא מְדוֹתָיו בַּלַּיְלָה שֶׁאֵינוֹ זָמֵן בֵּית הַמִּדְרָשׁ כְּדֵי שֶׁיְּהֵא פָּנוּי בַּיּוֹם:

מִפְּנֵי מִצְוּי הַמִּדּוֹת. כְּשֶׁהָיָה מוֹכֵר שֶׁמֶן הָיוּ לוֹ מִדּוֹת הַרְבֵּה, וּמְבִיאִין הַלָּקוֹחוֹת כְּלֵיהֶן וּמוֹדֵד לְכָל אֶחָד וְאֶחָד בְּמִדָּה לְעַצְמוֹ, וּמִתְמַצּוֹת וְהוֹלְכוֹת לְתוֹךְ כְּלֵיהֶן כָּל הַלַּיְלָה, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִשָּׁאֵר לוֹ הַשֶּׁמֶן הַמִּדְבָּק בְּשׁוּלֵי הַמִּדָּה וּבְדָפְנוֹתֶיהָ וְנִמְצָא גּוֹזֵל אֶת הַלָּקוֹחוֹת:

פרק ד

משנה א

הַמֵּבִיא. מִמָּקוֹם לְמָקוֹם. בְּתוֹךְ הַתְּחוּם:

לֹא יְבִיאֵם וְכוּ'. לְתֵת שְׁלֹשׁ וְאַרְבַּע כַּדּוֹת בְּתוֹךְ סַל אוֹ קֻפָּה וְיִשָּׂאֵם, מִשּׁוּם דְּנִרְאֶה כְּמַעֲשֶׂה חֹל לְשַׂאת מַשָּׂאוֹת. וְאִם אִי אֶפְשָׁר לוֹ לְשַׂנּוֹת מֻתָּר:

אֲבָל מֵבִיא הוּא עַל כְּתֵפוֹ. אֶחָד אוֹ שְׁנַיִם, דְּמוּכָח דְּלִצְרָךְ יוֹם טוֹב:

אוֹ לְפָנָיו. בְּיָדוֹ:

וְכֵן הַמּוֹלִיךְ אֶת הַתֶּבֶן. לְהֶסֵּק אוֹ לִבְהֵמָה:

לֹא יַפְשִׁיל קֻפָּה לַאֲחוֹרָיו. שֶׁנִּרְאֶה כְּדֶרֶךְ חֹל:

וּמַתְחִילִין בַּעֲרֵמַת הַתֶּבֶן. וְאַף עַל פִּי שֶׁלֹּא זְמָנָהּ מִבְּעוֹד יוֹם וְלֹא הָיָה רָגִיל לְהַסִּיק מִמֶּנָּה, דְּלֵית לֵיהּ לְהַאי תַּנָּא מֻקְצֶה:

אֲבָל לֹא בָעֵצִים [**שֶׁמַּקְצָה**]. רְחָבָה שֶׁאֲחוֹרֵי הַבָּתִּים קְרוּיָה מֻקְצֶה, עַל שֵׁם שֶׁהִיא מֻקְצָה לְאָחוֹר וְאֵין נִכְנָסִים וְיוֹצְאִים לָהּ תָּדִיר. וְהָנָךְ עֵצִים דְּאָיְרֵי בְּהוּ הָכָא הֵן קוֹרוֹת גְּדוֹלוֹת שֶׁל אֲרָזִים הָעוֹמְדוֹת לִבְנְיָן, דְּמֻקְצֶה מֵחֲמַת חֶסְרוֹן כִּיס נִינְהוּ, שֶׁדְּמֵיהֶן יְקָרִים, וּבְהָא אֲפִלּוּ רַבִּי שִׁמְעוֹן דְּלֵית לֵיהּ מֻקְצֶה מוֹדֶה:

משנה ב

אֵין נוֹטְלִין עֵצִים מִן הַסֻּכָּה. אֲפִלּוּ סֻכָּה שֶׁאֵינָהּ שֶׁל מִצְוָה כְּגוֹן בְּפֶסַח אוֹ בַּעֲצֶרֶת, אֵין נוֹטְלִים מִמֶּנָּה עֵצִים בְּיוֹם טוֹב, מִשּׁוּם סְתִירַת אֹהֶל:

אֶלָּא מִן הַסָּמוּךְ לָהּ. כְּגוֹן קָנִים הַזְּקוּפִים סָמוּךְ לַדְּפָנוֹת וְלֹא נֶאֶרְגוּ עִם הַדֹּפֶן, דְּלֹא בָּטְלוּ לְגַבֵּי דֹּפֶן, לְפִיכָךְ נוֹטְלִים מֵהֶן בְּיוֹם טוֹב:

מְבִיאִין עֵצִים. תְּלוּשִׁים:

מִן הַשָּׂדֶה. שֶׁבְּתוֹךְ הַתְּחוּם, מִן הַמְכֻנָּס:

וּמִן הַקַּרְפֵּף אֲפִלּוּ מִן הַמְּפֻזָּר. מַתְנִיתִין יְחִידָאָה הִיא וְאֵינָהּ הֲלָכָה, אֶלָּא הִלְכָתָא אֵין מְבִיאִין עֵצִים אֶלָּא מִן הַמְּכֻנָּסִים שֶׁבַּקַּרְפֵּף. וּמִן הַשָּׁדֶה לֹא יָבִיא כְּלָל, וַאֲפִלּוּ מִן הַמְּכֻנָּסִים, דְּלָאו דַּעְתֵּיהּ עִלְּוָיְהוּ הוֹאִיל וְאֵינָן מִשְׁתַּמְּרִים שָׁם. אֲבָל מִן הַקַּרְפֵּף שֶׁהוּא מִשְׁתַּמֵּר וּמֻקָּף סָבִיב, כְּשֶׁהֵן מְכֻנָּסִין דַּעְתֵּיהּ עִלְּוָיְהוּ:

כֹּל שֶׁסָּמוּךְ לָעִיר. מַמָּשׁ. וְהוּא דְּאִית לֵיהּ פּוֹתַחַת מִפֶּתַח שֶׁמִּשְׁתַּמֵּר, דְּרַבִּי יְהוּדָה תַּרְתֵּי בָּעֵי, סָמוּךְ לָעִיר וּפוֹתַחַת. וּמְשׁוּם דְּקַסָּבַר סְתָם קַרְפִּיפוֹת יֵשׁ לָהֶם פּוֹתַחַת, מְשׁוּם הָכִי לֹא חָשׁ לְהַזְכִּירָהּ:

רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר כֹּל שֶׁנִּכְנָסִין לוֹ בְּפוֹתַחַת, וַאֲפִלּוּ בְּתוֹךְ תְּחוּם שַׁבָּת. כֵּיוָן דְּאִית לֵיהּ פּוֹתַחַת לֹא בָּעֵינַן סָמוּךְ, אֶלָּא אֲפִלּוּ רָחוֹק עַד קָרוֹב לְסוֹף תְּחוּם שַׁבָּת. וְאִם הוּא סָמוּךְ לֹא בָּעֵינַן פּוֹתַחַת. וּבְסָמוּךְ בְּלֹא פּוֹתַחַת אוֹ פּוֹתַחַת בְּלֹא סָמוּךְ שָׁרֵי. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי:

משנה ג

אֵין מְבַקְּעִין עֵצִים מִן הַקּוֹרוֹת. הַסְּדוּרוֹת בָּאָרֶץ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְעַקְּמוּ, וְעוֹמְדוֹת לִבְנְיָן:

וְלֹא מִן הַקּוֹרָה שֶׁנִּשְׁבְּרָה בְּיוֹם טוֹב. וְאַף עַל גַּב דְּהַשְׁתָּא לַהַסָּקָה קַיְמָא, בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת לָאו לְהָכִי קַיְמָא:

וְאֵין מְבַקְּעִין לֹא בְקַרְדֹּם. מַתְנִיתִין חִסּוּרֵי מִחַסְּרָא וְהָכִי קָתָנֵי, אֲבָל מְבַקְּעִין מִן הַקּוֹרָה שֶׁנִּשְׁבְּרָה מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב, וּכְשֶׁהֵן מְבֻקָּעִין אֵין מְבַקְּעִין לֹא בַּקַּרְדֹּם:

וְלֹא בְמַגָּרָה. כְּעֵין סַכִּין אָרֹךְ מָלֵא פְּגִימוֹת וְקוֹצְצִין בּוֹ עֵצִים עֲבִים. וּכְלֵי אֻמָּן הוּא:

מַגָּל. אַף הוּא כְּלֵי אֻמָּן, וְנִרְאֶה כְּרוֹצֶה לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה:

אֶלָּא בְּקוֹפִּיץ. סְתָם קוֹפִּיץ הוּא סַכִּין שֶׁל קַצָּבִים, וְאֵינוֹ כְּלֵי אֻמָּן. וְיֵשׁ מֵהֶן שְׁיֵּשׁ לָהֶן שְׁנֵי רָאשִׁין, רֹאשׁ אֶחָד רָחָב וְנִקְרָא צַד נַקְבוּת, וְרֹאשׁ אֶחָד צָר וְנִקְרָא צַד זָכְרוּת, וְאֵין מְבַקְּעִין בּוֹ אֶלָּא בְּצַד זָכְרוּת שֶׁלּוֹ:

נוֹטֵל מִמְּקוֹם הַפְּחָת. וְלֹא אָמְרִינַן מֻקְצִים מֻחֲמַת אִסּוּר הֵן דְּאֵין יָכֹל לְפַחֲתוֹ בְּיוֹם טוֹב וַאֲסַח דַּעְתֵּיהּ מִנַּיְהוּ, דְּבַיִת דְּתָנַן בְּמַתְנִיתִין מַיְרֵי שֶׁאֵינוֹ בָּנוּי בְּטִיט וּבְסִיד אֶלָּא סָדוּר שֶׁל לְבֵנִים זוֹ עַל זוֹ בְּלֹא טִיט, וְהַשְׁתָּא אֵין בִּפְחִיתָתוֹ אִסּוּרָא דְּאוֹרַיְתָא, הִלְכָךְ לָאו מֻקְצִים נִינְהוּ, כִּי הֵיכִי דְּאָמְרִינַן גַּבֵּי טֶבֶל דְּלָאו מֻקְצֶה הוּא שֶׁאִם עָבַר וְתִקְּנוֹ מִתְקַן:

אַף פּוֹחֵת לְכַתְּחִלָּה. דְּהוֹאִיל וְאֵין שָׁם טִיט אֶלָּא לְבֵנִים סְדוּרִין זוֹ עַל זוֹ, לֹא הָוֵי סוֹתֵר, וְשָׁרֵי לְפַחוֹת לְכַתְּחִלָּה. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי מֵאִיר:

משנה ד

אֵין פּוֹתְחִין אֶת הַנַּר. לְטֹל אֶחָד מִן הַבֵּיצִים שֶׁל יוֹצֵר חֶרֶשׂ וְלִתְחֹב אֶגְרוֹפּוֹ לְתוֹכוֹ לַחְקֹק נֵר, מִפְּנֵי שֶׁעוֹשֶׂה כְּלִי:

וְאֵין עוֹשִׂין פֶּחָמִין. דְּאִינְהוּ נַמִּי כְּלִי נִינְהוּ לְצוֹרְפֵי זָהָב, וּפְתִילָה נַמִּי כְּלִי הִיא לְהַדְלָקָה, שֶׁצְּרִיכָה עֲשִׂיָּה וְתִקּוּן:

וְאֵין חוֹתְכִין אוֹתָהּ לִשְׁנַיִם. לְפִי שֶׁהוּא מְתַקֵּן כְּלִי. וּלְמַעֲכָהּ בַּיָּד מֻתָּר:

חוֹתְכָהּ בָּאוּר. נוֹתֵן שְׁנֵי רָאשֵׁי הַפְּתִילָה בְּפִי שְׁתֵּי נֵרוֹת שֶׁצְּרִיךְ לְהַדְלִיקָן כְּאַחַת וּמַדְלִיק בָּאֶמְצַע, דְּהַשְׁתָּא לֹא מוּכָח דְּלִתְקוּנָא מָנָא מְכַוֵּן אֶלָּא לְהַדְלָקָה בְּעָלְמָא. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

משנה ה

וְאֵין חוֹתְכִין אֶת הַנְּיָר. שְׁנוֹתְנִין בּוֹ שֶׁמֶן, וְעוֹמֵד בִּפְנֵי הָאֵשׁ כָּל זְמַן שֶׁהַשֶּׁמֶן בְּתוֹכוֹ, וְאֵינוֹ נִשְׂרָף: מליח. דג

מָלִיחַ. דָּג:

אֵין גּוֹרְפִין תַּנּוּר וְכִירַיִם. אִם נָפַל לְתוֹכָן מִטְפּוֹלָהּ שֶׁל תַּנּוּר וּמִן הַטִּיחַ, אֵין גּוֹרְפִין אוֹתָן, דִּמְתַקֵּן מָנָא הוּא. וְאִתְיָא כְּרַבָּנָן דְּאָמְרֵי מַכְשִׁירֵי אֹכֶל נֶפֶשׁ אֲסִירֵי:

מְכַבְּשִׁין. מַשְׁכִּיבִין אֶת הָאֵפֶר וְאֶת הֶעָפָר כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה חָלָק. וְאִם אִי אֶפְשָׁר לוֹ לֶאֱפוֹת אֶלָּא אִם כֵּן גָּרַף, מֻתָּר:

מַקִּיפִין. מְקָרְבִין זוֹ אֵצֶל זוֹ. כְּמוֹ אֵין מַקִּיפִין בְּרֵיאָה:

לִשָּׁפוֹת. לַעֲרֹךְ וּלְהוֹשִׁיב עֲלֵיהֶם קְדֵרָה, וְהָאוּר בֵּין שְׁתֵּי הֶחָבִיּוֹת. וְאָסַר לַהּ מִשּׁוּם דְּדָמֵי לִבְנָיָן:

[**וְאֵין סוֹמְכִין**] **אֶת הַקְּדֵרָה בְּבַקַּעַת**. דְּלֹא נִתְנוּ עֵצִים אֶלָּא לַהַסָּקָה. וּבְקַעַת, עֵצִים שֶׁנִּתְבַּקְּעוּ:

וְכֵן הַדֶּלֶת. אֵין סוֹמְכִין אוֹתָהּ בִּבְקַעַת, דְּעֵצִים מַקְצִים הֵם אֵצֶל כָּל תַּשְׁמִישׁ חוּץ מִן הַהַסָּקָה:

וְאֵין מַנְהִיגִים אֶת הַבְּהֵמָה בְּמַקֵּל. מִשּׁוּם דְּנִרְאֶה כְּמוֹלִיכָהּ לְמִכֹּר בַּשּׁוּק:

משנה ו

מִשָּׁלְפָנֶיו. מִמַּה שֶׁלְּפָנָיו בַּבַּיִת:

לַחֲצֹץ בּוֹ שִׁנָּיו. לִטֹּל בָּשָׂר הַחוֹצֵץ בֵּין שִׁנָּיו. וּמִשֶּׁלְפָנָיו לְאוֹ דַּוְקָא, דְּלִרְבִּי אֱלִיעֶזֶר אַף מִן הֶחָצֵר נַמִּי מֻתָּר לִטֹּל, דְּקָאָמַר כָּל מַה שֶּׁבֶּחָצֵר מוּכָן הוּא. וְהָא דְּנָקַט מִשֶּׁלְפָנָיו, מִשּׁוּם רַבָּנָן דְּפְלִיגֵי דַּאֲפִלּוּ מִשֶּׁלְפָנָיו לְהַדְלִיק אֵין, לַחֲצֹץ לֹא, דְּסָבְרֵי לֹא נִתְּנוּ עֵצִים אֶלָּא לַהַסָּקָה:

וַחֲכָמִים אוֹמְרִים מְגַבֵּב מִשֶּׁלְפָנָיו וּמַדְלִיק. אֲבָל מִן הֶחָצֵר לֹא, דְּהוֹאִיל וְקַסְמִין דַּקִּין הֵן וְטוֹרֵחַ לְקוֹשְׁשָׁן וּלְגַבְּבָן, מֵאֶתְמוֹל לָאו לְהָכִי קַיְימִי. וּדְקָאָמַרְתְּ נוֹטֵל קֵיסָם לַחֲצֹץ בּוֹ שִׁנָּיו, אֲנַן אִית לָן דְּאַף מִשֶּׁלְפָנָיו לֹא יִטֹּל אֶלָּא לְהַדְלִיק, דְּלֹא נִתְּנוּ עֵצִים אֶלָּא לַהַסָּקָה. וּבְתַרְתֵּי פְּלִיגִי. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים. וְאֵין מֻתָּר לִטֹּל קֵיסָם לַחֲצֹץ בּוֹ שִׁנָּיו אֶלָּא מֵאֲבוּס שֶׁל בְּהֵמָה. וְלֹא

יְחַתְּכֶנּוּ וְיִתֵּקְנֶנּוּ לְכָךְ, אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה לַח וְרָאוּי לְמַאֲכַל בְּהֵמָה, שֶׁכָּל דָּבָר הָרָאוּי לְמַאֲכַל בְּהֵמָה מֻתָּר לְחָתְכוֹ בֵּין בְּיוֹם טוֹב בֵּין בְּשַׁבָּת, וְאֵין בָּהֶם מִשּׁוּם תִּקּוּן כְּלִי:

משנה ז

אֵין מוֹצִיאִין אֶת הָאוּר. מִשּׁוּם דְּמוֹלִיד וְדָמֵי לְמִלָּאכָה, שֶׁבּוֹרֵא הָאֵשׁ הַזֶּה בְּיוֹם טוֹב:

מִן הֶעָפָר. יֵשׁ קַרְקַע כְּשֶׁחוֹפְרִין אוֹתָהּ מוֹצִיאָה אוּר מִמְּקוֹם מַחְפֹּרֶת שֶׁלָּהּ:

וְלֹא מִן הַמַּיִם. נוֹתְנִים מַיִם בִּכְלִי זְכוּכִית לְבָנָה וְנוֹתְנוֹ בַּחַמָּה כְּשֶׁהַשֶּׁמֶשׁ חַם מְאֹד וְהַזְּכוּכִית מוֹצִיאָה שַׁלְהֶבֶת, וּמְבִיאִים נְעֹרֶת וּמַגִּיעִים בַּזְּכוּכִית וְהִיא בּוֹעֶרֶת:

רְעָפִים. כְּלֵי חֶרֶס חֲלוּלִים בְּאֶמְצָעָן שֶׁמְּכַסִּים בָּהֶן הַגַּגּוֹת:

אֵין מְלַבְּנִין. בָּאוּר:

אֶת הָרְעָפִים. דַּוְקָא בְּרְעָפִים חֲדָשִׁים, מִשּׁוּם דְּמַשְׁוֵי לֵיהּ מָנָא בְּהֶסֵּק זֶה, שֶׁהֵן מִתְחַסְּמִין וּמִתְחַזְּקִים עַל יְדֵי הָאוּר:

וְעוֹד אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. מִשּׁוּם דְּתָנָא אַחַת לְקֻלָּא גַּבֵּי מֻקְצֶה וְהָדַר אָמַר אַחֲרִיתִי, קָאָמַר וְעוֹד:

עוֹמֵד אָדָם עַל הַמֻּקְצֶה. הַצָּרִיךְ הַזְמָנָה, וְהַזְמָנָה מוֹעֶלֶת לוֹ:

עֶרֶב שַׁבָּת בַּשְּׁבִיעִית. שֶׁאֵין מַעֲשֵׂר נוֹהֵג בָּהּ וְאֵין מְחַשֵּׁר אֶלָּא הַזְמָנָה. וְהוּא הַדִּין בְּמַעֲשֵׂר וּבִשְׁאָר שְׁנֵי הַשָּׁבוּעַ. אֶלָּא אוֹרְחָא דְּמִלְּתָא נָקֵט, דִּסְתָם מֻקְצֶה לָאו מְעַשֵּׂר הוּא, דִּגְרוֹגָרוֹת וְצִמּוּקִים הֵן סְתָם מֻקְצֶה וְאֵין רְגִילִין לְעַשֵּׂר קֹדֶם גְּמַר מְלָאכָה:

מִכָּאן אֲנִי נוֹטֵל לְמָחָר. וְסַגִּי בְּהָכִי, דְּיֵשׁ בְּרֵרָה:

עַד שֶׁיִּרְשֹׁם. בְּסִימָן, דְּאֵין בְּרֵרָה. וְהָלְכָה כַּחֲכָמִים:

פרק ה

משנה א

מַשִּׁילִין פֵּרוֹת דֶּרֶךְ אֲרֻבָּה. מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ פֵּרוֹת אוֹ תְּבוּאָה שְׁטוּחַ עַל גַּגּוֹ לְהִתְיַבֵּשׁ וְרָאָה גְּשָׁמִים מְמַשְׁמְשִׁים וּבָאִים, הִתִּירוּ לוֹ לְטָרֵחַ וּלְהַשְׁלִיךְ דֶּרֶךְ אֲרֻבָּה שֶׁבַּגַּג וְהֵם נוֹפְלִים לָאָרֶץ, דְּלֵיכָּא טִרְחָא יְתֵירָא. וְדַוְקָא אֲרֻבָּה, דְּכָל אֲרֻבָּה מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה [בְּתִקְרַת הַגַּג], אֲבָל חַלּוֹן כְּגוֹן גַּג שֶׁמַּקֵּף מְחִצּוֹת וְחַלּוֹן בַּכֹּתֶל וְצָרִיךְ לְהַגְבִּיהוּ עַד הַחַלּוֹן וּלְהַשְׁלִיכוֹ, כֵּלֵי הַאי לֹא שָׁרוּ רַבָּנָן לְמִטְרַח:

וּמְכַסִּין אֶת הַפֵּרוֹת. וְלֹא אָמְרִינַן טַרַח שֶׁלֹּא לְצֹרֶךְ יוֹם טוֹב הוּא, דְּמִשּׁוּם הֶפְסֵד מָמוֹן שָׁרוּ לֵיהּ רַבָּנָן:

דָּלֶף. גְּשָׁמִים הַנּוֹטְפִים מִן הַגַּג:

וְכֵן כַּדֵּי יַיִן וְכַדֵּי שֶׁמֶן. מְכַסִּין אוֹתָן מִפְּנֵי הַדֶּלֶף:
תַּחַת הַדֶּלֶף. לְקַבֵּל אֶת הַמַּיִם שֶׁלֹּא יְטַנְּפוּ הַבַּיִת. וְאִם נִתְמַלֵּא הַכְּלִי שׁוֹפֵךְ וְשׁוֹנֶה וְאֵינוֹ נִמְנָע:

משנה ב

כֹּל שֶׁחַיָּבִין עָלָיו. שֶׁאִסְרוּ חֲכָמִים לַעֲשׂוֹתוֹ בְּשַׁבָּת מִשּׁוּם שְׁבוּת:
אוֹ מִשּׁוּם רְשׁוּת. שֶׁיֵּשׁ בּוֹ קְצָת מִצְוָה אֲבָל לֹא מִצְוָה גְּדוֹלָה, וְקָרוֹב הוּא לִהְיוֹת דְּבַר הָרְשׁוּת, וְיֵשׁ בּוֹ אִסּוּר מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים:
אוֹ מִשּׁוּם מִצְוָה. אוֹ שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מִצְוָה מֻמָּשׁ, וְאָסְרוּ חֲכָמִים לַעֲשׂוֹתוֹ בְּשַׁבָּת:
חַיָּבִין עָלָיו. שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹתוֹ בְּיוֹם טוֹב:
וְאֵלּוּ הֵן מִשּׁוּם שְׁבוּת. שֶׁהֵטִילוּ עָלָיו חֲכָמִים לִשְׁבֹּת מֵהֶן וְאֵין בַּעֲשִׂיָּתָן שׁוּם מִצְוָה:
לֹא עוֹלִין בָּאִילָן. גְּזֵרָה שֶׁמָּא יִתְלֹשׁ:
וְלֹא רוֹכְבִין עַל גַּבֵּי בְהֵמָה. גְּזֵרָה שֶׁמָּא יַחְתֹּךְ זְמוֹרָה לְהַנְהִיגָהּ:
וְלֹא שָׁטִין עַל פְּנֵי הַמַּיִם. גְּזֵרָה שֶׁמָּא יַעֲשֶׂה חְבִית שֶׁל שַׁיָּטִין:
וְלֹא מְטַפְּחִין. כַּף עַל כַּף:
וְלֹא מְסַפְּקִין. כַּף עַל יָרֵךְ:
וְלֹא מְרַקְּדִין. בָּרֶגֶל. וְכֻלְּהוּ גְּזֵרָה שֶׁמָּא יְתַקֵּן כְּלֵי שִׁיר:
וְאֵלּוּ הֵן מִשּׁוּם רְשׁוּת. מִשּׁוּם דְּהָנָךְ דְּסֵיפָא הָווּ מִצְוָה גְּמוּרָה, לְגַבֵּיהֶן קָרֵי לְהָנֵי רְשׁוּת:
לֹא דָנִין. דִּין. וְזִמְנִין דַּהֲוֵי רְשׁוּת, כְּגוֹן שֶׁיֵּשׁ בָּעִיר גָּדוֹל מִמֶּנּוּ, שֶׁאֵין מַטָּל עָלָיו לָדוּן:
וְלֹא מְקַדְּשִׁין. קִדּוּשֵׁי אִשָּׁה. וְזִמְנִין דְּלֹא הָוֵי מִצְוָה גְּמוּרָה אֶלָּא רְשׁוּת, כְּגוֹן דְּאִית לֵיהּ אִשָּׁה וּבָנִים:
וְלֹא חוֹלְצִין וְלֹא מְיַבְּמִין. נַמִּי בִּזְמַן שֶׁיֵּשׁ אָחִיו הַגָּדוֹל מִמֶּנּוּ הָוֵי רְשׁוּת, דְּמִצְוָה בַּגָּדוֹל לְיַבֵּם. וְטַעְמָא דְּכֻלְּהוּ, גְּזֵרָה שֶׁמָּא יִכְתֹּב:
וְלֹא מַעֲרִיכִין. עֵרֶךְ פְּלוֹנִי עָלַי. וְנוֹתֵן כְּפִי הַשָּׁנִים כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּפָרָשַׁת עֲרָכִין (ויקרא כז):
וְלֹא מַחֲרִימִין. הֲרֵי בְּהֵמָה זוֹ חֵרֶם. וּסְתָם חֲרָמִים לְבֶדֶק הַבַּיִת. וְכֻלְּהוּ אַסְרִינְהוּ רַבָּנָן מִשּׁוּם דְּדָמוּ לְמִקַּח וּמִמְכָּר, שֶׁמּוֹצִיא מֵרְשׁוּתוֹ לִרְשׁוּת הֶקְדֵּשׁ:
וְלֹא מַגְבִּיהִין תְּרוּמוֹת וּמַעֲשְׂרוֹת. וַאֲפִלּוּ כְּדֵי לִתְּנָם לְכֹהֵן בּוֹ בַּיּוֹם, דְּמֵחֲזֵי דְּמִשּׁוּם שִׂמְחַת יוֹם טוֹב דְּכֹהֵן שֶׁהוּא צָרִיךְ לָהֶן הוּא מַפְרִישָׁן, אֲפִלּוּ הָכִי אָסוּר, דַּהֲוָה לֵיהּ מְתַקֵּן. וְהָנֵי מִלֵּי פֵּרוֹת דְּטְבֵילֵי מֵאֶתְמוֹל, אֲבָל פֵּרוֹת דְּטְבִילֵי הָאִידָנָא כְּגוֹן עִסָּה לְאַפְרוּשֵׁי מִינָהּ חַלָּה מַפְרִישִׁינַן לַהּ בְּיוֹם טוֹב וְיָהֲבִינַן לַכֹּהֵן:
אֵין בֵּין יוֹם טוֹב לְשַׁבָּת אֶלָּא אֹכֶל נֶפֶשׁ בִּלְבַד. הַהִיא סְתָמָא כְּבֵית שַׁמַּאי דְּאָמְרֵי אֵין מוֹצִיאִין לֹא אֶת הַקָּטָן וְלֹא אֶת הַלּוּלָב וְלֹא אֶת סֵפֶר הַתּוֹרָה לִרְשׁוּת הָרַבִּים, דְּלֹא הֻתְּרָה הוֹצָאָה אֶלָּא

לְצֹרֶךְ אֹכֶל נֶפֶשׁ. אֲבָל אֲנַן קַיְמָא לָן כְּבֵית הִלֵּל דְּאָמְרֵי מִתּוֹךְ שֶׁהַתְּרָה הוֹצָאָה לְצֹרֶךְ אֹכֶל נֶפֶשׁ הֻתְּרָה נַמִּי שֶׁלֹּא לְצֹרֶךְ. וְאֵיכָא נַמִּי מַשִּׁילִין פֵּרוֹת דֶּרֶךְ אֲרֻבָּה דְּרֵישׁ פִּרְקִין, דִּבְשַׁבָּת אָסוּר וּבְיוֹם טוֹב מֻתָּר:

משנה ג

כְּרִנְגְלֵי הַבְּעָלִים. אֵין אָדָם יָכוֹל לְהוֹלִיכָהּ בְּיוֹם טוֹב אֶלָּא בְּמָקוֹם שֶׁבְּעָלֶיהָ יְכוֹלִים לֵילֵךְ:

אוֹ לְרוֹעָה הֲרֵי אֵלּוּ כְּרִנְגְלֵי הַבְּעָלִים. מַתְנִיתִין כְּשֶׁיֵּשׁ בָּעִיר שְׁנֵי רוֹעִים, דְּלֹא יָדְעִינַן לְהֵי מִנַּיְהוּ הַוְיָא לַהּ דַּעַת בְּעָלִים, הִלְכָּךְ הֲרֵי הֵן כִּרְנְגְלֵי הַבְּעָלִים אִם אֵינָהּ אֵצֶל הָרוֹעָה מִבְּעוֹד יוֹם. אֲבָל כְּשֶׁאֵין בָּעִיר אֶלָּא רוֹעָה אֶחָד, כָּל בְּנֵי הָעִיר מַעֲמִידִין בְּהֶמְתָּן בִּרְשׁוּתוֹ וּבִקְנִיַּת שְׁבִיתָתוֹ, וְהַוְיָא לַהּ כְּרִנְגְלֵי הָרוֹעָה:

וְשָׁאֵינָן מְיֻחָדִים. לְאֶחָד מֵהֶן, אֶלָּא לְכֻלָּן:

הֲרֵי אֵלּוּ כְּמָקוֹם שֶׁהוֹלְכִין. לְמָקוֹם שֶׁכֻּלָּן יְכוֹלִין לֵילֵךְ מֻתָּר לְהוֹלִיךְ אֶת הַכֵּלִים. אֲבָל אִם עֵרֵב אֶחָד מֵהֶן לְסוֹף אַלְפַּיִם לַצָּפוֹן וְהַשְּׁאָר לֹא עֵרְבוּ, הוּא מְעַכֵּב עַל יָדָם מִלְּהוֹלִיכָהּ לַדְּרוֹם אֲפִלּוּ פְּסִיעָה אַחַת מִפְּנֵי חֻלְקוֹ, וְהֵן מְעַכְּבִין עַל יָדוֹ מִלְּהוֹלִיכָהּ לַצָּפוֹן אֶלָּא אַלְפַּיִם אַמָּה שֶׁהֵן מֻתָּרִין בָּהֶן:

משנה ד

כְּרִנְגְלֵי הַשּׁוֹאֵל. שֶׁהֲרֵי קָנָה שְׁבִיתָתוֹ אֶצְלוֹ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, דְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁהוּא כְּנִיסַת הַיּוֹם קוֹנָה שְׁבִיתָה. וַאֲפִלּוּ לֹא בָּא לְיַד הַשּׁוֹאֵל אֶלָּא בְּיוֹם טוֹב, דְּלָאו בִּרְשׁוּתֵיהּ קַיְמִין בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, הֲרֵי אֵלּוּ כִּרְנְגָלָיו שֶׁל שׁוֹאֵל. וְאִם שְׁאָלוֹ בְּיוֹם טוֹב מִשֶּׁחָשְׁכָה, הֲרֵי הֵן כִּרְנְגְלֵי הַמַּשְׁאִיל, לְפִי שֶׁקָּנָה שְׁבִיתָה אֵצֶל בְּעָלָיו. וַאֲפִלּוּ הָיָה רָגִיל לְהַשְׁאִיל בְּכָל יוֹם טוֹב:

הָאִשָּׁה שֶׁשָּׁאֲלָה מֵחֲבֶרְתָּהּ תְּבָלִין. לִקְדֵרָתָהּ:

וּמַיִם וּמֶלַח. לְעִסָּתָהּ:

הֲרֵי אֵלּוּ. הַקְּדֵרָה וְהָעִסָּה:

כִּרְנְגְלֵי שְׁתֵּיהֶן. אֵין מוֹלִיכִין אוֹתָן אֶלָּא בְּמָקוֹם שֶׁשְּׁתֵּיהֶן יְכוֹלוֹת לֵילֵךְ. דְּכֵיוָן דְּבְיוֹם טוֹב שָׁאֲלָה, קָנוּ הַתַּבְלִין אוֹ הַמַּיִם וְהַמֶּלַח שְׁבִיתָה אֵצֶל בַּעֲלֵיהֶן:

שֶׁאֵין בָּהֶם מַמָּשׁ. אֵין נִכָּרוֹת לֹא בַּקְּדֵרָה וְלֹא בָּעִסָּה, כְּגוֹן שֶׁהַתַּבְשִׁיל עָבֶה וְאֵין הַמַּיִם נִכָּרִים בָּהּ, הִלְכָּךְ אֵין מְעַכְּבוֹת הוֹלָכָתָן. וּבְמֶלַח לֹא פָּלִיג רַבִּי יְהוּדָה, דְּמַיְרֵי בְּעִסָּה שֶׁנִּלּוֹשָׁה בְּמֶלַח שֶׁהִיא גַּסָּה וְעָבָה, שֶׁהִיא נִכֶּרֶת וְיֵשׁ בָּהּ מַמָּשׁ. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

משנה ה

וְשַׁלְהֶבֶת. כְּגוֹן הִדְלִיק נֵרוֹ בְּשַׁלְהֶבֶת חֲבֵרוֹ, אֵינוֹ מְעַכֵּב בְּאִסּוּר תְּחוּמִין:

מוֹעֲלִין בָּהּ. הַנֶּהֱנֶה מִמֶּנָּה מֵבִיא אֲשָׁם מְעִילוֹת:

וְשַׁלְהֶבֶת לֹא נֶהֱנִין. לְכַתְּחִלָּה מִדְּרַבָּנָן. וְאִם נֶהֱנוּ לֹא מוֹעֲלִין, אֵין חַיָּבִין קָרְבַּן מְעִילָה, דְּלֵית בָּהּ מַמָּשָׁא. וְכֵן הַמּוֹצִיא גַּחֶלֶת בְּשַׁבָּת לִרְשׁוּת הָרַבִּים חַיָּב, וְשַׁלְהֶבֶת שֶׁדְּחָפָהּ בְּיָדוֹ מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הָרַבִּים פָּטוּר:

כִּרְגָלֵי הַיָּחִיד. אֵין מוֹלִיכִין הַמַּיִם אֶלָּא כִּרְגָלֵי בַּעַל הַבּוֹר:

כִּרְגָלֵי אוֹתָהּ הָעִיר. אַלְפַּיִם אַמָּה לְכָל רוּחַ חוּץ לְעִבּוּרָהּ:

וְשֶׁל עוֹלֵי בָבֶל. הֶעָשׂוּי לְעוֹבְרֵי דְּרָכִים בְּאֶמְצַע הַדֶּרֶךְ, וַעֲשָׂאוּם בְּנֵי הַגּוֹלָה לִשְׁתּוֹתָם בַּעֲלוֹתָם:

כִּרְגָלֵי הַמְמַלֵּא. מִפְּנֵי שֶׁהוּא הֶפְקֵר וְהֶפְקֵר נִקְנֶה בְּהַגְבָּהָה. וְאִם בָּא אֶחָד וְשָׁאַל לוֹ מֵימָיו אֵינוֹ מוֹלִיכָן אֶלָּא כְּרַגְלָיו, דְּקִסְבֵר הַאי תַּנָּא יֵשׁ בְּרֵרָה לְהַחְמִיר וּמֵאֶתְמוֹל הֶבְרֵר הַדָּבָר דִּלְהַאי גַּבְרָא חֲזוּ וּבְרְשׁוּתֵיהּ קַיְמֵי. וּדְלֹא כְּרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי דְּאָמַר חֻפְצֵי הֶפְקֵר קוֹנִין שְׁבִיתָה לְעַצְמָן בִּמְקוֹמָן:

משנה ו

לֹא יָבִיאוּ לוֹ. מִפֵּרוֹתָיו, הוֹאִיל וְהוּא לֹא עֵרֵב לְשָׁם, דְּפֵרוֹתָיו כָּמוֹהוּ:

משנה ז

מִי שֶׁזְּמַן אֶצְלוֹ אוֹרְחִים. מֵעִיר אַחֶרֶת, וְיָבְאוּ אֶצְלוֹ עַל יְדֵי עֵרוּב:

לֹא יוֹלִיכוּ. לְאַחַר סְעוּדָה מְנוֹת בְּיָדָם לְבֵיתָם:

אֶלָּא אִם כֵּן זָכָה לָהֶם. עַל יְדֵי אַחֵר:

[**מנותיהם מערב יום טוב**.] שמסרם בעל הבית זה לאדם אחר במשיכה מערב יו"ט, ואמר לו זכה במנות הללו לפלוני ופלוני דזכין לאדם שלא בפניו: